GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka
siedziba: ul. Traktorowa 43/2, 91-117 Łódź; adres korespondencyjny: ul. Telefoniczna 46F, 92-016 Łódź
NIP 947-106-73-33; REGON 100834104, tel. 530641655, 509959368, 508655541; biurogard@gmail.com

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
NA POTRZEBY
PLANU OGÓLNEGO GMINY KRUSZYNA

Zamawiający:

Gmina Kruszyna

Reprezentowana przez Wójta Gminy Kruszyna przy kontrasygnacie Skarbnika gminy Kruszyna

ul. Andrzeja Kmicica 5

42-282 Kruszyna

Wykonawca:

GARD – Pracownia Urbanistyczno-Architektoniczna – mgr inż. arch. Anna Woźnicka

ul. Traktorowa 43/2

91-117 Łódź

Podstawa opracowania:

Umowa Nr 46/3/2025 zawarta w dniu 12.03.2025 r.

Autorzy opracowania:

Autor główny – mgr. Gabriel Danek

Współautor – mgr. Mikołaj Antonowicz

Łódź, październik 2025

Spis treści

1. Informacje ogólne 5
1.2 Podstawa opracowania 5
1.3 Zakres merytoryczny prognozy 6
1.4 Zakres przestrzenny 7
1.5 Metodyka i materiały źródłowe 8
1.6 Propozycje metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego oraz częstotliwość ich przeprowadzania 13
1.7 Powiązanie projektu planu ogólnego z innymi dokumentami 14
2. Istniejące zagospodarowanie oraz cechy środowiska przyrodniczego 22
2.1 Położenie i obecne zagospodarowanie obszaru objętego projektem planu ogólnego 22
2.2 Ukształtowanie i rzeźba terenu 23
2.3 Budowa geologiczna, warunki glebowe 24
2.4 Wody powierzchniowe i podziemne 26
2.5 Flora i fauna 28
2.6 Warunki klimatyczne 30
2.7 Formy ochrony przyrody 30
2.8 Formy ochrony środowiska kulturowego 36
3. Jakość środowiska przyrodniczego 39
3.1 Powietrze atmosferyczne 39
3.2 Klimat akustyczny 42
3.3 Stan czystości wód 44
3.4 Promieniowanie elektromagnetyczne 56
3.5 Jakość gleb 58
3.6 Zagrożenia środowiskowe 58
4. Informacje o zawartości projektu planu ogólnego 61
5. Ustalenia potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu ogólnego 62
6. Przewidywane skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego 63
6.1 Formy ochrony przyrody 63
6.2 Bioróżnorodność środowiska 64
6.3 Wody powierzchniowe i podziemne 66
6.4 Powietrze atmosferyczne 67

6.5 Klimat akustyczny 68
6.6 Promieniowanie elektromagnetyczne 68
6.7 Powierzchnia ziemi 68
6.8 Krajobraz 69
6.9 Warunki klimatyczne 70
6.10 Gleby 70
6.11 Zdrowie ludzi 71
6.12 Zabytki i dobra materialne 72
6.13 Poważne awarie 72
6.14 Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem 73
7. Propozycja rozwiązań alternatywnych w stosunku do zawartych w projekcie planu 74
8. Propozycja rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych zjawisk oddziałujących na środowisko, wynikających z realizacji ustaleń planu ogólnego 75
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym 78
10. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko 83
11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 84
12. Oświadczenia autorów 87
Spis rysunków 89
Spis tabel 89

1. Informacje ogólne

1.1 Cel i przedmiot prognozy

Do jednych obowiązków wykonawcy określonych w umowie Nr 46/3/2025 zawartej w dniu 12.03.2025 r. (podstawy niniejszego opracowania) należy przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz opracowania podsumowania i uzasadnienia, o którym mowa w art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 tej ustawy. Przedmiotem zamówienia jest natomiast usługa polegająca na opracowaniu projektu planu ogólnego gminy Kruszyna w granicach administracyjnych gminy Kruszyna, zgodnie z uchwałą nr VIII/47/2024 Rady Gminy Kruszyna z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Kruszyna. Uzasadnieniem ww. uchwały jest art. 13i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko służy ocenie potencjalnych skutków, jakie mogą mieć planowane działania na środowisko naturalne i antropogeniczne, w tym wpływ m.in. na krajobraz, powietrze, wody, glebę, florę i faunę, a także gospodarkę, życie społeczne i samą jakość życia mieszkańców gminy Kruszyna. Dzięki prognozie można podejmować decyzje rozwojowe, które są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, chroniąc jednocześnie środowisko dla przyszłych pokoleń. Istotne jest podkreślenie, że prognoza nie ocenia samej słuszności realizacji planowanych inwestycji, lecz przedstawia spodziewane konsekwencje dla środowiska naturalnego. Plan ogólny natomiast ma na celu zharmonizowanie działań inwestycyjnych z ochroną środowiska oraz uwzględnienie potrzeb lokalnej społeczności.

1.2 Podstawa opracowania

Niniejsze opracowanie sporządzone zostało zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a jego zakres i poziom szczegółowości dostosowano do specyfiki gminy Kruszyna, z uwzględnieniem jej unikalnych cech środowiskowych oraz dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Treść prognozy została opracowana w oparciu o określone akty prawne, które wyznaczają jej zakres i szczegółowość, zapewniając zgodność z obowiązującymi regulacjami.

1.3 Zakres merytoryczny prognozy

Ocena oddziaływania na środowisko służy do przewidzenia potencjalnych skutków, jakie mogą wynikać z realizacji planów zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonych w projekcie planu. Proces ten polega na analizie relacji pomiędzy proponowanymi rozwiązaniami urbanistycznymi, a istniejącymi warunkami środowiskowymi oraz ich wpływem na aspekty ekonomiczne i społeczne, przy poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), wszystkie elementy zawarte w art. 51 ust. 2 powinny być przeanalizowane i ocenione w stopniu i w zakresie adekwatnym do charakterystyki obszaru objętego opracowaniem oraz proponowanych rozwiązań planistycznych, stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Według określonego zakresu i stopnia szczegółowości prognozy, sporządzonego przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (WOOŚ.411.88.2025.AOK), niniejsza Prognoza Oddziaływania na Środowisko w szczególności powinna analizować, oceniać i uwzględniać:

- możliwość wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko (w tym na formy ochrony przyrody zlokalizowane na terenie objętym planem oraz w jego bliskim sąsiedztwie), mogących być konsekwencją ustaleń wynikających z projektu planu;
- wpływ planowanego przeznaczenia terenów (profilu funkcjonalnego stref planistycznych) na obszary sąsiednie, w tym na tereny podlegające ochronie akustycznej;
- wpływ realizacji zapisów/ustaleń przedmiotowego dokumentu na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych określonych w dokumencie „Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego”[1], ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na międzynarodowy korytarz spójności obszarów chronionych „Warta” M1, korytarze migracji ssaków kopytnych: „Lasy Nadwarciańskie” z obszarem węzłowym i ssaków drapieżnych „D/LGL-N” oraz regionalny korytarz migracji ptaków „Dolina górnej Warty”;

[1] Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice 2015

- oddziaływanie na lokalne ostoje przyrody istotne dla zachowania różnorodności biologicznej, w tym: tereny leśne, płaty roślinności nieleśnej, zadrzewienia, cieki, doliny rzeczne, zbiorniki wodne;
- wpływ na funkcjonowanie lokalnych korytarzy ekologicznych;
- wpływ na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych;
- propozycje dotyczące zapobiegania, minimalizowania i ograniczenia przewidywanych skutków realizacji ustaleń planu ogólnego na środowisko (w szczególności na: ludzi, różnorodność biologiczną, krajobraz),
- wyniki analiz i ocen w formie opisowej, jak i graficznej, obejmującej tereny planowanych zamierzeń oraz tereny pozostające w zasięgu oddziaływania.

Opracowanie powinno wskazywać jakie główne zmiany w kierunkach zagospodarowania/przeznaczeniu terenu (w odniesieniu do aktualnie obowiązujących dokumentów planistycznych oraz aktualnego zainwestowania) wprowadzał będzie projektowany dokument (zgodnie z profilem funkcjonalnym stref planistycznych). Ponadto prognoza oddziaływania na środowisko winna dostarczać informacji o występowaniu lub jego braku, chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz siedlisk objętych ochroną, występujących na obszarze objętym ww. planem lub w jego bliskim sąsiedztwie, ich szacunkowej liczebności, rozmieszczeniu, stanie ochrony, a także analizę zagrożeń dla populacji tych gatunków, a w przypadku negatywnego oddziaływania propozycję jego ograniczenia. Prognoza oddziaływania na środowisko powinna również identyfikować elementy krajobrazu szczególnie cenne ze względu m.in. na wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne czy estetyczno-widokowe, które wymagają zachowania lub określenia zasad i warunków kształtowania; oceniać oddziaływania ustaleń dokumentu na wartości krajobrazowe; wskazywać zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazu oraz działania mające na celu zapewnienie właściwej ochrony krajobrazów i możliwości ich kształtowania.

1.4 Zakres przestrzenny

Zgodnie z uchwałą nr VIII/47/2024 Rady Gminy Kruszyna z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Kruszyna oraz art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), obszar podlegający opracowaniu obejmuje teren całej gminy Kruszyna w jej granicach administracyjnych. Gmina Kruszyna położona jest północnej części

województwa śląskiego i północnej części powiatu częstochowskiego. Powierzchnia gminy wynosi 9329 ha (93 km^2). Gmina podzielona jest na 19 miejscowości, wśród 11 sołectw: Baby, Bogusławice, Jacków, Łęg-Kijów, Kruszyna, Lgota Mała, Pieńki Szczepockie, Teklinów, Widzów, Widzówek, Wikłów. Siedzibą gminy jest Urząd Gminy Kruszyna, znajdujący się na ul. Andrzeja Kmicica 5, 42-282 Kruszyna.

1.5 Metodyka i materiały źródłowe

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana na podstawie szczegółowej analizy stanu środowiska na badanym obszarze. Wykorzystano przy tym liczne materiały kartograficzne, opracowania dotyczące środowiska przyrodniczego oraz dokumenty planistyczne odnoszące się zarówno do tego terenu, jak i szerszego kontekstu przestrzennego. W prognozie użyto ponadto informacje i materiały graficzne wykorzystane przy sporządzaniu opracowania ekofizjograficznego na potrzeby planu ogólnego gminy Kruszyna. Dzięki analizie przedstawionych źródeł, możliwe było określenie potencjalnych zagrożeń związanych z realizacją planu. Przewidywane skutki jego wdrożenia dla poszczególnych komponentów środowiska zostały przedstawione w formie opisowej.

Materiały źródłowe:

1. 8. Program działań Unii Europejskiej w zakresie środowiska do 2030 roku, Dziennik Urzędowy UE L 114 z 12.04.2022, s. 22,
2. *Agenda 21: Program działań na XXI wiek*, Konferencja Narodów Zjednoczonych „Środowisko i rozwój", Rio de Janeiro 1992, ONZ,
3. Agenda Terytorialna 2030: Przyszłość dla wszystkich miejsc, Ministrowie odpowiedzialni za planowanie przestrzenne i rozwój terytorialny, Lipsk 2020, dostęp: https://territorialagenda.eu,
4. Bank Danych Lokalnych GUS, https://bdl.stat.gov.pl/,
5. Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k), https://mapy.geoportal.gov.pl/,
6. Bednarski G., Król W., GIOŚ, Departament Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, *Ocena Poziomów Pól Elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie śląskim*, Katowice, czerwiec 2025,
7. CBDG Menadżer Pobierania, https://dm.pgi.gov.pl/,
8. Chylak A., Szczepanik-Retka I., Organ-Telga A., Eko-Team Konsulting, *Program Ochrony Środowiska dla powiatu częstochowskiego na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031,* Częstochowa 2024,

9. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE z 21 lipca 2001 r. L 197),
10. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE z 25 czerwca 2003 r. L 156),
11. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE z 14 lutego 2003 r. L 41),
12. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE z 17 grudnia 2010 r. L 334/17),
13. Dyrektywa parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE z 28 stycznia 2012 r., L 26/1),
14. Dyrektywa siedliskowa 92/43/EWG oraz dyrektywa ptasia 2009/147/WE, Dziennik Urzędowy UE L 206 z 22.07.1992 oraz L 20 z 26.01.2010,
15. Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych (IED) 2010/75/UE, Dziennik Urzędowy UE L 334 z 17.12.2010,
16. Dyrektywa w sprawie jakości powietrza 2008/50/WE, Dziennik Urzędowy UE L 152 z 11.06.2008,
17. Europejska Konwencja Krajobrazowa, Florencja 2000, Rada Europy (Dz.U. 2006 nr 14 poz. 98),
18. Europejski Zielony Ład, Komisja Europejska, Bruksela 2019, COM (2019) 640 final,
19. GDOŚ, https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych [dostęp z dn. 21.08.2025],
20. GIOŚ, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2024*, Warszawa 2025,
21. https://kruszyna.e-mapa.net/,
22. https://www.geoportal.gov.pl/,
23. https://www.geoportal.gov.pl/pl/dane/panstwowy-rejestr-granic-prg/,

24. Koncepcja planu ogólnego gminy Kruszyna – Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy,
25. Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), Nowy Jork 1992 (Dz.U. 1996 nr 53 poz. 238),
26. Lemitor Ochrona Środowiska, Województwo Śląskie, Uchwała Nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 września 2024 roku, *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego*, Katowice 2024,
27. Liszka P., Guzik M., Zembal M., Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000 Arkusz Ostrowy (0809), Warszawa 2000,
28. Liszka P., Guzik M., Zembal M., Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000 Arkusz Ostrowy (0809), Warszawa 2000,
29. Maks E., Zielonka D., Ziaja D., Maindok M., załącznik do Uchwały Nr XII/86/2019 Rady Gminy Kruszyna z dnia 18 grudnia 2019 r., *Program Ochrony Środowiska* dla gminy Kruszyna na lata 2019-2023 z perspektywą do roku 2025, Kruszyna 2019,
30. Matuszkiewicz J.M, Geobotanical regionalization of Poland (Regionalizacja geobotaniczna Polski), IGiPZ PAN, Warszawa 2008,
31. Matuszkiewicz J.M., Potential natural vegetation of Poland (Potencjalna roślinność naturalna Polski), IGiPZ PAN, Warszawa 2008,
32. Mądry S., Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski 1: 50 000, Arkusz Kłomnice (810), Warszawa 2003,
33. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, *Krajowa Polityka Miejska 2030*, Warszawa 2022,
34. Ministerstwo Klimatu, *Polityka Ekologiczna Państwa 2030: Strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*, Warszawa 2019,
35. Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030*, Warszawa 2020,
36. Ministerstwo Rozwoju, *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030),* Warszawa 2017,
37. Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, poz. 112,

38. *Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby Planu ogólnego gminy Kruszyna*, Łódź 2024,
39. Otwarte Dane, https://dane.gov.pl/pl,
40. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przegląd i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe,
41. PIG-PIB, GeoLOG, https://geolog.pgi.gov.pl/,
42. PIG-PIB, https://www.pgi.gov.pl/psh/psh-2/monitoring-wod-podziemnych.html [dostęp z dn. 11.08.2025],
43. PIG-PIB, MIDAS, https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start,
44. Porozumienie paryskie, Paryż 2015 (Dz.U. 2017 poz. 36),
45. Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, Kioto 1997 (Dz.U. 2005 nr 203 poz. 1684),
46. Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE, Dziennik Urzędowy UE L 327 z 22.12.2000,
47. RDLP Katowice, *Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Gidle na okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2027 r., Program Ochrony Przyrody,* Brzeg 2018,
48. Richling A. i in. (red), Regionalna geografia fizyczna Polski, Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań 2021,
49. Romańczyk M. i in., Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, *Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego*, Katowice 2015,
50. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Poz. 1576),
51. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r., poz. 2758),
52. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2488),
53. Strategia UE na rzecz bioróżnorodności 2030: Przywracanie przyrody do naszego życia, Komisja Europejska, Bruksela 2020, COM (2020) 380 final,
54. Subregion Północny Województwa Śląskiego, Załącznik Nr 1 do Uchwały nr 9/2023 z dnia 5 września 2023 r. Walnego Zebrania Członków Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego, *Strategia Rozwoju Subregionu Północnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027*, Częstochowa, wrzesień 2023 r.,

55. Śląskie. Przyroda Serwis Przyrodniczy Województwa Śląskiego https://przyroda.slaskie.pl/pl/ochrona-przyrody/korytarze-ekologiczne/idea-korytarzy-ekologicznych.html?vid=447l [dostęp z dn. 21.08.2025],
56. Tomczyk A. M., Bednorz E., Atlas klimatu Polski (1991-2020), Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2022,
57. Trybulak Z. i in., Świerczyńska J., Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kruszyna, Kruszyna 2016,
58. Uchwała nr VIII/47/2024 Rady Gminy Kruszyna z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Kruszyna,
59. Urząd Gminy Kruszyna, *Strategia Rozwoju Gminy Kruszyna na lata 2021-2027*, Kruszyna 2021,
60. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.),
61. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 ze zm.),
62. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.),
63. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.),
64. Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1688, akt jednorazowy, wersja od: 7 maja 2025 r. do: 30 czerwca 2026 r.),
65. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach, https://bip.katowice.wkz.gov.pl/artykuly/wykaz-rejestr-zabytkow-nieruchomych,
66. Załącznik do Uchwały Nr V/25/8/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 27 czerwca 2016 roku, *Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich województwa śląskiego do roku 2030*, czerwiec 2016,
67. Załącznik do Uchwały nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r., *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+*, Katowice, 29 sierpnia 2016 r.,
68. Zarząd Województwa Śląskiego pod kierunkiem Marszałka Województwa Śląskiego, Załącznik do Uchwały nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r., *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030" Zielone Śląskie*, Katowice, październik 2020,

69. Zembal M., Formowicz R., Liszka P., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1: 50 000 Arkusz Kłomnice (810), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2000; Mikuła E., Siwy-Będkowska K., Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1: 50 000 Arkusz Radomsko (0773), Warszawa 2000.

1.6 Propozycje metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego oraz częstotliwość ich przeprowadzania

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wprowadza wymóg prowadzenia monitoringu realizacji postanowień planu miejscowego w zakresie oddziaływania na środowisko. Obowiązujące przepisy nie regulują metod analizy skutków realizacji zapisów planów zagospodarowania przestrzennego ani częstotliwości ich przeprowadzania. Punktem wyjścia do tych analiz może być, opracowywana na podstawie art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ocena aktualności ustaleń planów. Dokonywana jest ona przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta przynajmniej raz w czasie trwania kadencji rady gminy. Analiza ta dotyczy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, określa, jakie inwestycje zostały dotychczas zrealizowane. Na tej podstawie przeprowadzana jest ocena stopnia realizacji ustaleń planu, co może stanowić odpowiednią podstawę do określenia skutków realizacji postanowień planu na środowisko przyrodnicze. Oceną aktualnego stanu poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego zajmuje się monitoring zapisany w odrębnych aktach prawnych. Częstotliwość i zakres działań monitorujących są zależne od rodzaju inwestycji, jakie będą zlokalizowane na analizowanym obszarze. W celu określenia skutków realizacji ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego na środowisko można odnosić się do wyników monitoringu prowadzonego przez Głównego i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Zestawienia te umożliwiają przeprowadzenie analiz porównujących jakość środowiska przyrodniczego w okresach przed i po wejściu w życie ustaleń zawartych w planie ogólnym. W ramach tego monitoringu ocenie mogą podlegać takie elementy jak:

- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
- klimat akustyczny,
- promieniowanie elektromagnetyczne,
- gospodarka odpadami.

Jakość analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska zależy od tego, na ile zgromadzone materiały odnoszą się bezpośrednio do analizowanego obszaru. Optymalna sytuacja miałaby miejsce, gdyby na danym terenie lub w jego bliskim sąsiedztwie znajdowały się punkty pomiarowe, umożliwiające bezpośrednie pozyskiwanie danych o stanie lokalnego środowiska przyrodniczego. Analizując dostępne metody gromadzenia danych, uznano, że najbardziej efektywnym sposobem oceny skutków realizacji ustaleń planu dla środowiska będzie szczegółowa analiza porównawcza, wsparta metodami statystycznymi i inwentaryzacyjnymi. Powinna ona bazować na wynikach regularnie prowadzonego monitoringu środowiska przyrodniczego. Zbieranie danych z państwowego monitoringu środowiska powinno odbywać się w cyklu rocznym. W ramach monitoringu można również uwzględniać wyniki badań i analiz środowiskowych odnoszących się do analizowanego obszaru, realizowanych w ramach indywidualnych zamówień. Wójt gminy powinien zwracać się do odpowiednich instytucji o przekazanie wyników monitoringu, które te organy pozyskują np. w ramach decyzji dotyczących środowiskowych uwarunkowań. Częstotliwość przeprowadzanych zbiorczych analiz skutków realizacji postanowień planu powinna obejmować okres czteroletni, czyli raz w czasie trwania kadencji rady gminy. Zalecane jest, aby w sposób szczególny monitorowane były takie procesy, jak zmiana jakości poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, zmiana wyposażenia infrastrukturalnego oraz przeobrażania o charakterze społeczno-gospodarczym.

1.7 Powiązanie projektu planu ogólnego z innymi dokumentami

Plany zagospodarowania przestrzennego, opracowywane na poziomie gminy zgodnie z nowelizacją ustawy z 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), muszą być zgodne z założeniami Planu ogólnego gminy. Ten plan jako dokument określający lokalną politykę przestrzenną, powinien być zgodny z polityką przestrzenną województwa, która z kolei odpowiada założeniom krajowej polityki przestrzennej. Dzięki powiązaniu tych dokumentów możliwe jest spójne kształtowanie przestrzeni oraz strategiczne prowadzenie inwestycji na poziomie krajowym.

Plan ogólny reguluje rozwiązania funkcjonalno–przestrzenne oraz zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska. Uwzględnia on istniejące przeznaczenie terenu podlegającego opracowaniu, jak i terenów sąsiednich. Plan ogólny gminy sporządza się dla obszaru całej gminy, a po jego uchwaleniu stanowić będzie akt prawa miejscowego, który będzie uwzględniany przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego oraz będzie stanowił podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dokument będzie zawierać podstawowe ustalenia, które pozwolą gminie zaplanować zrównoważony i harmonijny rozwój. Plan ogólny ma określić podział obszaru gminy na rozłączne strefy planistyczne oraz wskazać gminne standardy urbanistyczne, w których zostaną określone: profil funkcjonalny strefy oraz wskaźniki urbanistyczne, tj.: maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Ponadto, w planie ogólnym będzie również można określić obszary uzupełnienia zabudowy, obszary zabudowy śródmiejskiej oraz dodatkowe standardy dostępności infrastruktury społecznej.

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej wiąże się z obowiązkiem wdrażania i przestrzegania prawa unijnego, a także aktywnego udziału w działaniach prewencyjnych i regulacyjnych w zakresie ochrony środowiska. Priorytetowe znaczenie mają tu m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona bioróżnorodności, ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na zdrowie ludzi oraz efektywne gospodarowanie zasobami naturalnymi. Przy opracowywaniu zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić cele ochrony środowiska określone w poniższych dokumentach:

- szczebla międzynarodowego:
    - **Konferencji ONZ w Rio de Jonerio** z 1992 r. na której uchwalone zostały: Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, Agenda 21, czyli katalog celów ochrony do realizowania w XXI wieku, Konwencja o zachowaniu różnorodności biologicznej oraz Deklaracja dotycząca kierunków, rozwoju, ochrony i użytkowania lasów,
    - **Porozumienie paryskie** z 2015 r., czyli międzynarodowa umowa klimatyczna, przyjęta podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP21), której celem jest utrzymanie wzrostu średniej globalnej temperatury znacznie poniżej 2ºC, z dążeniem do ograniczenia tego wzrostu do 1,5ºC,
    - **Inne: Protokół z Kioto** z 1997 r., **Konwencja z Aarhus** z 2001 r., **Konwencja z Espoo** z 1991 r., **Konwencja bazylejska** z 1989 r., **Konwencja Ramarska** z 1971 r.

- Unii Europejskiej:
  - **Dyrektyw siedliskowych** (z 1992 r.) i **ptasich** (z 1979 r.), tworzących sieć Natura 2000,
  - **Dyrektywa EIA** (dotyczących ocen oddziaływania na środowisko przez przedsięwzięcia publiczne i prywatne),
  - **Dyrektywa IED** (kontrola i zapobieganie zanieczyszczeniom oraz pomoc w ukierunkowaniu inwestycji przemysłowych w sposób niezbędny do przekształcenia Europy w konkurencyjną i neutralną do klimatu gospodarkę do 2050 r.),
  - **Rozporządzenie REACH** (unijny akt prawny regulujący produkcję, import, użytkowanie i obrót substancjami chemicznymi. Ma na celu ochronę zdrowia ludzi i środowiska oraz poprawę konkurencyjności przemysłu chemicznego UE),
  - **Rozporządzenie CLP** (regulacja Unii Europejskiej, która ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i środowiska poprzez wprowadzenie zharmonizowanego systemu klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin chemicznych),
  - **Pakiety odpadowe** związane z systemem recyklingu,
  - **Dyrektywa wodna (Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE)** określająca ochronę oraz poprawę jakości wód,
  - **Dyrektywa w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy (AAQD)** określająca wprowadzenie przepisów, które przyczyniają się do dalszej stopniowej poprawy jakości powietrza i osiągnięcia poziomów stężeń zanieczyszczeń, które według najlepszych dostępnych i najbardziej aktualnych dowodów naukowych uznaje się za nieszkodliwe dla zdrowia ludzkiego, ekosystemów naturalnych i różnorodności biologicznej, co docelowo przyczyni się do powstania, najpóźniej do 2050 roku, nietoksycznego środowiska,
  - **Europejski Zielony Ład** (strategia rozwoju Unii Europejskiej, dzięki której obszar Unii zostanie neutralny klimatycznie. Założony cel ma zostać osiągnięty do 2050 roku poprzez: dostarczanie czystej i bezpiecznej energii, wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym, budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię, przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność, ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności, przystosowanie się do zmiany klimatu oraz ochronę zdrowia),

- **Agenda Terytorialna 2030 (AT2030)** określana jako wspólny dokument polityczny państw członkowskich UE. Promuje spójność terytorialną i zrównoważony rozwój przestrzenny. Ponadto zawiera zasady planowania przestrzennego, które uwzględniają środowisko i krajobraz,
- **Europejska Konwencja Krajobrazowa (EKL)**, której celem jest ochrona i zarządzanie wszystkimi typami krajobrazu: miejskim, wiejskim, przyrodniczym, zdegradowanym,
- **Program działań na rzecz środowiska (EAP)**, w którym określony jest 8. program działań na rzecz środowiska (2021-2030). Głównym celem programu jest neutralność klimatyczna, zero zanieczyszczeń, obieg zamknięty, zdrowe ekosystemy, ograniczenie presji środowiskowej,
- **Strategia UE na rzecz bioróżnorodności 2030**, która zakłada ochronę obszarów lądowych i morskich UE, przywrócenie zdegradowanych ekosystemów, zrównoważone rolnictwo i gospodarkę leśną, wdrożenie prawnej inicjatywy w sprawie odbudowy przyrody,

- szczebla narodowego:
  - **Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030)** – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, której założenia należy uwzględniać we wszystkich dokumentach strategicznych i programach mających wpływ na środowisko. Jej założenia zostały doprecyzowane w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)" przyjętej 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP 2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe PEP2030 odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska:
    - zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa różnorodności biologicznej i krajobrazu,
    - wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
    - gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
    - zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
    - edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,

- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska,
- doskonalenie systemu finansowania,

- **Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM2030),** która zawiera wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju miast, w tym ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu,
- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR2030)**, czyli dokument określający priorytety rozwoju regionalnego, w tym kwestie związane z ekologią i klimatem,
- **Inne:**
  - Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK),
  - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 (SZRWRiR),
  - Strategiczny plan adaptacyjny dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020),
  - Krajowy plan gospodarki odpadami 2028 (KPGO2028),
  - Polska Polityka Energetyczna do 2040 roku (PEP2040),
  - Państwowy Program Ochrony Powietrza (PPOP),
  - Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS),
- **Ustawy** o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o cechach oddziaływania na środowisko i prawo ochrony środowiska,

- szczebla wojewódzkiego:
  - **Strategia rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”**, która przedstawia wizję rozwoju województwa. Wśród strategii na szczególną uwagę zasługują: wsparcie utrzymania rolniczego charakteru i produkcji na obszarach wiejskich, podejmowanie działań aktywizujących społeczności wiejskie oraz ukierunkowanie na poprawę jakości edukacji i kształcenia ustawicznego, zachowanie i kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego. Spośród najistotniejszych przedsięwzięć stanowiących zbiór typów projektów, zadań i aktywności samorządu województwa należą: „Turystyczne Śląskie”, „Niskoemisyjne Śląskie”, „Eko Śląskie”,

- **Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego**, określający stan środowiska, cele i zadania w zakresie ochrony środowiska (w tym powietrza, wody, gleb, hałasu, ochrony przyrody), instrumenty realizacji polityki środowiskowej,
- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+**, zawierający ustalenia dotyczące systemu przyrodniczego, lokalizacji obszarów chronionych, systemu komunikacyjnego i energetycznego, planowanych inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym,
- **Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa śląskiego do roku 2030,** określający działania, jakie należy podjąć na terenie województwa dla osiągnięcia głównego celu, jakim jest wyznaczenie kierunków strategicznych dla rozwoju obszarów wiejskich województwa śląskiego, poprzedzone pełną analizą i oceną stanu rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich regionu,
- **Strategia Rozwoju Subregionu Północnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030**, którego główną misją i wizją jest „Subregion Północny, Warto tu być… mieszkać, inwestować, wypoczywać!". Wyróżnia się w nim cele strategiczne: możliwość rozwoju mieszkańców i społeczności lokalnych, urozmaicona struktura gospodarcza zapewniająca bezpieczeństwo ekonomiczne i wykorzystująca potencjały lokalne oraz kwalifikacje mieszkańców, bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń i środowisko Subregionu z zachowanymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi, nowoczesne zarządzanie rozwojem lokalnym i subregionalnym,
- **Inne:** m.in. Plan Gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028, Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego z 2023 roku,

- szczebla powiatowego:
  - **Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Częstochowskiego na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031**, który stanowi najważniejszy dokument, który określa cele, kierunki działań oraz zadania w zakresie ochrony środowiska na terenie powiatu częstochowskiego. Do głównych celów programu należą:
    - spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego, realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami,
    - poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska,

- utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach,
- wprowadzanie systemów zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiające zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód,
- racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji,
- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi,
- racjonalne gospodarowanie odpadami,
- zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu,
- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków,

- **Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016-2020 (nieaktualny)**

- szczebla lokalnego:
  - **Program Ochrony Środowiska dla gminy Kruszyna na lata 2019-2023 z perspektywą do roku 2025**, uwzgledniające m.in. cele długoterminowe w postaci poprawy jakości powietrza atmosferycznego, poprawy i utrzymania dobrego stanu akustycznego środowiska, zabezpieczenia obszarów przed zagrożeniem wystąpienia ponadnormatywnej emisji hałasu, osiągnięcia dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych, racjonalnego systemu zarządzania gospodarką wodno-ściekową, ochrony i zapewnienia właściwego użytkowania gleb, doskonalenia systemu gospodarki odpadami, ochrony przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, ochrony przyrody i krajobrazu i inne,
  - **Strategia Rozwoju Gminy Kruszyna na lata 2021-2027**, który określa 3 cele strategiczne: rozwój gospodarczy, budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Z perspektywy ochrony środowiska istotne są cele szczegółowe:
    - rozwój turystyki,
    - rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej,
    - rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych, deszczowych, wodociągowych, wymiana pokryć dachowych,

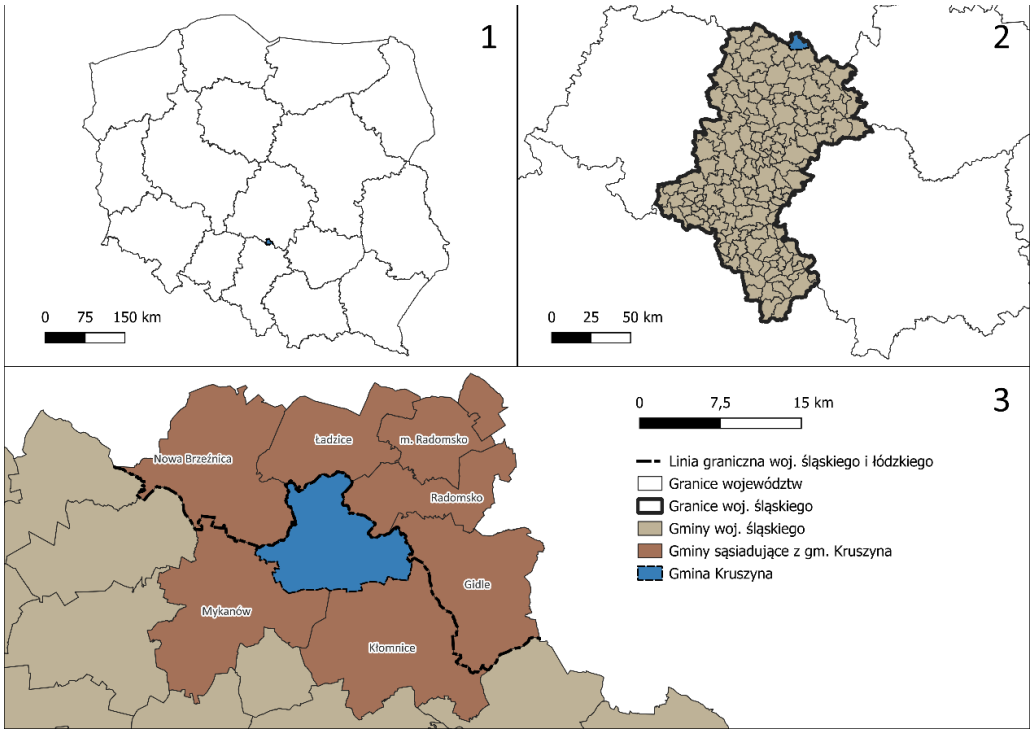
- wspieranie gospodarki niskoemisyjnej (OZE, inteligentne zarządzanie energią, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej),

Ponadto należy wziąć pod uwagę zaproponowane działania i kierunki zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym stworzonym na potrzeby Planu ogólnego gminy Kruszyna.

2. Istniejące zagospodarowanie oraz cechy środowiska przyrodniczego

2.1 Położenie i obecne zagospodarowanie obszaru objętego projektem planu ogólnego

Gmina Kruszyna, określana jest jako gmina wiejska z uwagi na dominację gruntów ornych. Położona jest w północnej części województwa śląskiego, tuż przy granicy z województwem łódzkim. Gmina przynależy administracyjnie do powiatu częstochowskiego. Graniczy łącznie z 6 gminami (4 przynależące do woj. łódzkiego i 2 do woj. śląskiego). Są to: gminy Nowa Brzeźnica od zachodu, Ładzice od północy, Radomsko, Gidle od wschodu oraz Mykanów i Kłomnice od południa (Rys. 1). Powierzchnia gminy to 9329 ha (93 km^2). Sieć osadniczą tworzy 19 miejscowości wraz z 11 sołectwami: Baby, Bogusławice, Jacków, Łęg-Kijów, Kruszyna, Lgota Mała, Pieńki Szczepockie, Teklinów, Widzów, Widzówek, Wikłów. Centrum gminy – wieś Kruszyna, oddalona jest o około 15 km w linii prostej od najbliższych większych miast: Częstochowy od południowego zachodu i Radomska od północnego wschodu.

Rys. 1. Położenie gminy Kruszyna na tle (1) Polski, (2) województwa śląskiego i (3) gmin z nią sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie Państwowego Rejestru Granic

Gmina charakteryzuje się rolniczym krajobrazem z wysokim udziałem lasów (ok. 40% całkowitej powierzchni). W strukturze użytkowania, największą powierzchnię zajmują jednak grunty rolne (ok. 47%). Pozostałe obszary to tereny zabudowane, łąki, pastwiska, drogi, wody powierzchniowe (zbiorniki wodne, rzeki) i inne grunty leśne i nieleśne. Najzasobniejszym w walory środowiskowe obszarem jest północna część gminy w obrębie doliny rzeki Warty wraz z pokrywającymi ją lasami oraz roślinnością trawiastą.

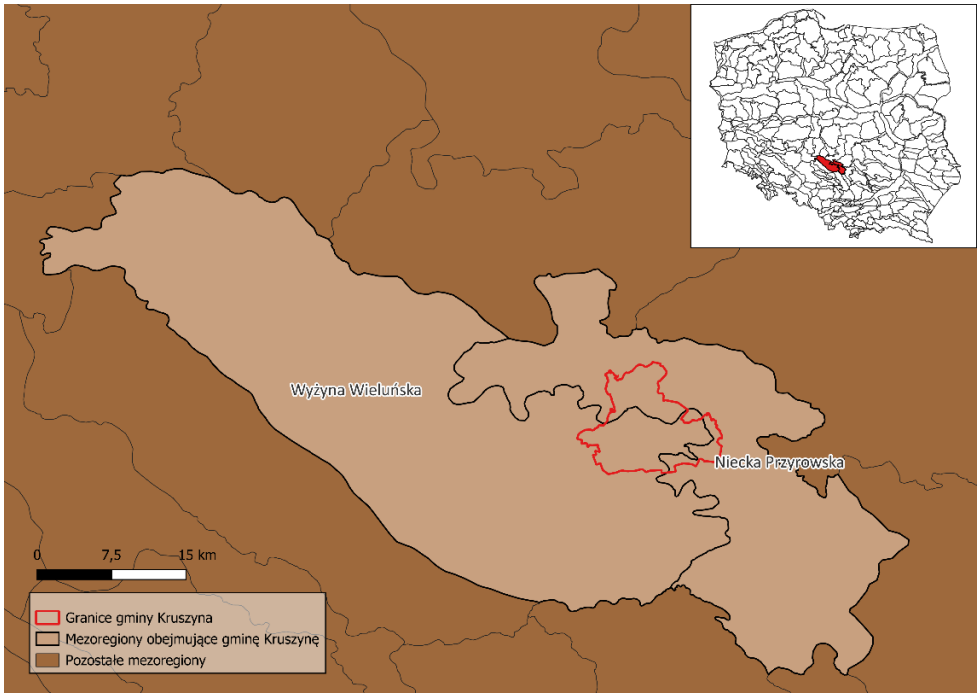
Pod względem mieszkalnictwa, dominuje zabudowa jednorodzinna i obejmuje głównie południową część gminy. Obecnie obserwuje się spadek liczby ludności. W latach 2010-2018 liczba mieszkańców utrzymywała się na poziomie ok. 4900 mieszkańców. Aktualnie stan ludności oscyluje w przedziale pomiędzy 4650 - 4700 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi 49,9 os./km^2. W strukturze wieku przeważają ludzie w wieku produkcyjnym (60,5%), następnie 22,3% to ludzie w wieku poprodukcyjnym. Wiek przedprodukcyjny reprezentuje jedynie 17,2% ludności.

W przypadku zagospodarowania infrastrukturalnego, gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć drogową. Głównymi osiami komunikacyjnymi są droga krajowa nr 1 (autostrada Bursztynowa A1), droga krajowa nr 91 relacji Brzoza – Toruń – Radomsko – Częstochowa – Katowice, drogi powiatowe oraz linia kolejowa Warszawa – Koluszki – Częstochowa ze stacją kolejową Widzew Teklinów i przystankiem kolejowym w Jackowie. Gmina wyposażona jest w sieć wodociągową o długości 73,8 km i dostarczana jest w wysokości ok. 140 dam^3 na rok. Ujęcia wody zlokalizowane są w Kruszynie, Lgocie Małej oraz w Janowie Wolskim (w gminie Ładzice). Sieć kanalizacyjna na terenie gminy wynosi 36,4 km w których ścieki bytowe są odprowadzane w wysokości 106 dam^3 rocznie. W miejscowości Widzów zlokalizowana jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych. Przez gminę przebiegają linie najwyższego napięcia, wysokiego napięcia i liczne sieci średniego napięcia. Usługi dystrybucji energii elektrycznej wykonują TAURON Dystrybucja S.A i PGE Dystrybucja S.A. Energia dostarczana jest z 3 stacji GPZ: Kłomnice, Cykarzew i Radomsko. Gmina nie posiada systemowej sieci ciepłowniczej. Dominują indywidualne źródła ciepła w postaci kotłowni na paliwa stałe. Występująca sieć gazowa o długości 9486 m przyłączona jest do 49 budynków mieszkalnych.

2.2 Ukształtowanie i rzeźba terenu

Według geografii fizycznej Polski (Richling A. i in., 2021) gmina Kruszyna leży na granicy dwóch mezoregionów: Wyżyna Wieluńska od południa (wchodząca w skład

makroregionu Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej) oraz Niecka Przyrowska od północy i południowego wschodu (makroregion Wyżyny Przedborskiej) (Rys. 2).

Rys. 2. Położenie gminy Kruszyna na tle mezoregionów Wyżyny Wieluńskiej, Niecki Przyrowskiej i pozostałych mezoregionów w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PIG-PIB

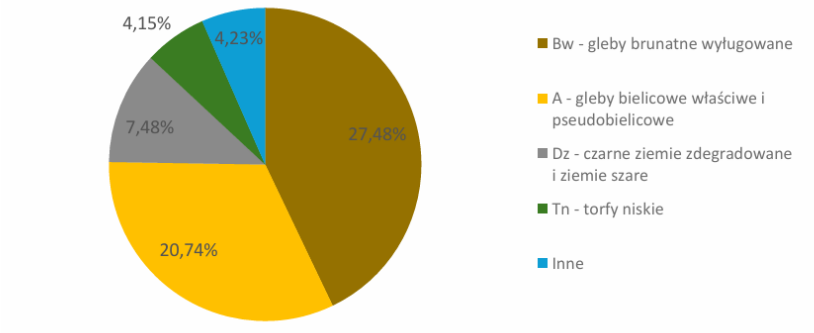
Ukształtowanie terenu tego regionu jest dość urozmaicone. Od północy rzeźba terenu ukształtowana jest za sprawą działalności rzeki Warty. Ma charakter misy o płaskim dnie i wzniesionych brzegach. Wokół pospolicie występują wydmy, tereny podmokłe, kemy, tarasy zalewowe i erozyjne, erozyjne równiny wód roztopowych, starorzecza i długie stoki. Wysokości bezwzględne wynoszą w tym rejonie 200 – 220 m n.p.m. Najniżej położoną miejscowością gminy jest Kijów na wysokości ok. 200 m n.p.m. Południowa część gminy usytuowana jest na nieco wyższych wysokościach, sięgających 250 m n.p.m. Dominują tu wysoczyzny morenowe płaskie, moreny czołowe akumulacyjne, równiny sandrowe i wodnolodowcowe, zagłębienia powstałe po martwym lodzie, pojedyncze stoki i równiny torfowe. Deniwelacje terenu gminy sięgają do ok. 50 m. Średnie nachylenie terenu gminy nie jest wysokie i jedynie miejscami przekracza 1-2%.

2.3 Budowa geologiczna, warunki glebowe

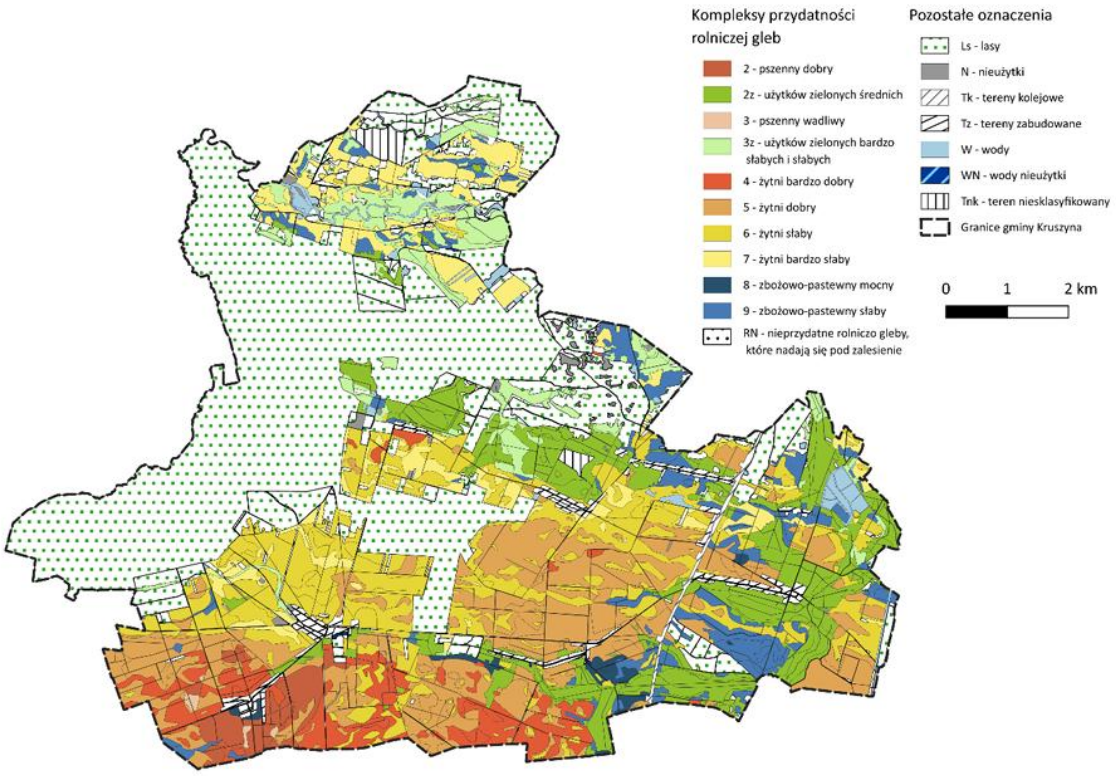
Gmina pokryta jest w większości utworami czwartorzędowymi w postaci m.in. glin zwałowych, piasków, żwirów, mułków i w mniejszym stopniu mad rzecznych oraz torfów. Centralna i południowa część gminy posiada starsze utwory: kredowe margle, wapienie, gezy,

opoki, miejscami kreda fałdów radomszczańskich, jak i również czwartorzędowe piaski, żwiry i gliny. Tektonicznie podłoże mezoregionu Wyżyny Wieluńskiej stanowi monoklina śląsko-krakowska, która graniczy z segmentem synklinatorium szczecińsko-miechowskiego, a także monokliną śląsko-krakowską. W strukturze gruntów uwidaczniają się różnorodne grunty: piaszczysto-madowe, torfowe, bagienne, piaski wydmowe, piaszczysto-żwirowe, żwirowo-kamieniste, glin zwałowych i miejscowo grunty skaliste wapienno-margliste. Najbardziej dominujące są grunty piaszczysto-madowe (ok. 43% powierzchni gminy). Obecnie eksploatacja złóż surowców opiera się na okresowym wydobywaniu piasków i żwirów oraz kamieni. Występują 2 złoża eksploatowane okresowo (Jacków, Kruszyna-Sadzawki) i 2 złoża zaniechane (Kruszyna, Łęg). Aktualnie obszarów górniczych o statusie aktualnym jest 5 (Kruszyna, Jacków Pole A, Kruszyna-Sadzawki, Łęg I, Jacków Pole B).

Bezpośrednio związane z budową geologiczną i występującymi na niej gruntami są gleby. Wśród nich dominują gleby brunatne wyługowane, gleby bielicowe właściwe i pseudobielicowe oraz w mniejszym zakresie czarne ziemie zdegradowane, torfy niskie, gleby murszowo-mineralne, gleby murszowate, mady rzeczne, rędziny brunatne, czarne ziemie właściwe, gleby mułowo-torfowe oraz gleby brunatne kwaśne (Rys. 3). Pod względem przydatności rolniczej, największą powierzchnię gminy zajmują kompleksy żytnie (bardzo dobry – 4%, dobry – 13,6%, słaby – 12,3% i bardzo słaby – 5,9%) i użytki zielone (średnie – 9,8%, bardzo słabe i słabe – 4%). Mniejszy udział mają kompleksy zbożowo-pastewne (4,8%) i pszenne (1,7%). Według klasy bonitacyjnej gleb dominują klasy IVa, IVb, V i VI. Jedynie miejscami występują niewielkie fragmenty gleb III klasy bonitacyjnej. Nie występują gleby klas I i II. Najlepsze gleby występują w południowej i południowo-zachodniej części gminy, a najgorsze na północy. Rys. 4 przedstawia rozmieszczenie kompleksów przydatności rolniczej gleb na terenie gminy Kruszyna.

Rys. 3. Struktura gleb ze względu na ich typ na terenie gminy Kruszyna (bez lasów)
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z WODGiK Katowice

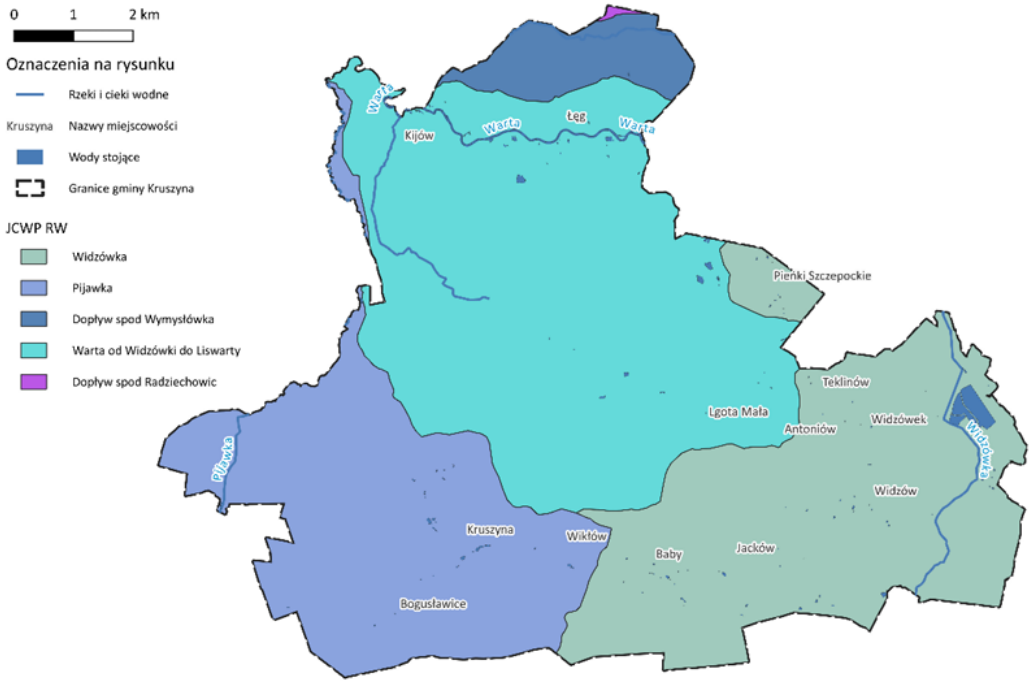

Rys. 4. Rozmieszczenie kompleksów rolniczej przydatności gleb wraz z pozostałymi obszarami na terenie gminy Kruszyna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z WODGiK Katowice

2.4 Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć hydrograficzna gminy Kruszyna oparta jest na dorzeczu Odry i występującymi w jej granicach zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), do których zalicza się: Pijawka (RW600009181569), Warta od Widzówki do Liswarty (RW600011181599), Dopływ spod Radziechowic (RW600015181572), Widzówka (RW600009181549) i Dopływ spod Wymysłówka (RW600010181556). Największą rzeką gminy jest Warta, znajdująca się w jej północnej części, która na odcinku Łęg-Kijów jest uregulowana. Ponadto gmina odwadniana jest przez sieć małych cieków III rzędu: Widzówka i Pijawka i mniejszych dopływów bądź rowów: Rów od Jackowa (dopływ Widzówki), Rów od Kruszyny, Dopływ spod Wikłowa (dopływy Pijawki), Dopływ z Wymysłówka (dopływ Warty). Wśród wód stojących występują 3 zbiorniki wodne: stawy rybne w Widzówku (42 ha), staw rybny w Łęgu (0,8 ha) i wielofunkcyjny zbiornik w Kruszynie (0,24 ha). Łącznie wody powierzchniowe zajmują niecałe 2% gminy. Rys. 5 przedstawia hydrografię obszaru gminy Kruszyna.

Rys. 5. Hydrografia gminy Kruszyna
Źródło: opracowanie własne

Gmina objęta jest 2 Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych (GZWP): Zbiornik Częstochowa (E) nr 326 i Niecka Miechowska (część NW) nr 408 oraz Jednolita Część Wód Podziemnych (JCWPd nr 99). Obszar wód podziemnych związany jest z użytkowymi piętrami wodonośnymi: czwartorzędowo-dolnokredowym, czwartorzędowo-górnokredowym oraz górnojurasjkim. Zasoby jednostkowe tych pięter wynoszą od 100 do 200 $m^3/24h/km^2$. Najobfitszym zbiornikiem wód podziemnych na obszarze gminy jest poziom wodonośny kredy górnej. Budują go spękane margle, opoki margliste i wapienie. Jest to poziom o charakterze szczelinowo porowym. Poziomy wodonośne kredy dolnej budują osady cenomanu i albu wykształcone podobnie, jako piaski i piaskowce, tworzą wspólny poziom wodonośny o charakterze głównie porowym. Poziom ten ma niewielkie znaczenie użytkowe z powodu małego rozprzestrzenienia. Centralna część gminy (okolice wsi Kruszyna) wykazuje wydajność potencjalną studni wierconej na poziomie 30-50 m^3/h (poziom czwartorzędowo górnokredowy), a na terenie poziomu wodonośnego czwartorzędowo-dolnokredowego, bardziej na wschód wydajność ta jest większa i wynosi od 50-70 m^3/h. Poziom górnojurajski zasilany jest w zróżnicowany sposób: bezpośrednio na wychodniach, infiltracyjnie i lateralnie z utworów czwartorzędowych oraz miejscami z wód powierzchniowych. Zasoby dyspozycyjne

tego poziomu wynoszą 300-400 m^3/24h/km^2, a wydajność studni sięga 50-70 m^3/h. Ujęcia wód podziemnych zlokalizowane są w Kruszynie i Lgocie Małej.

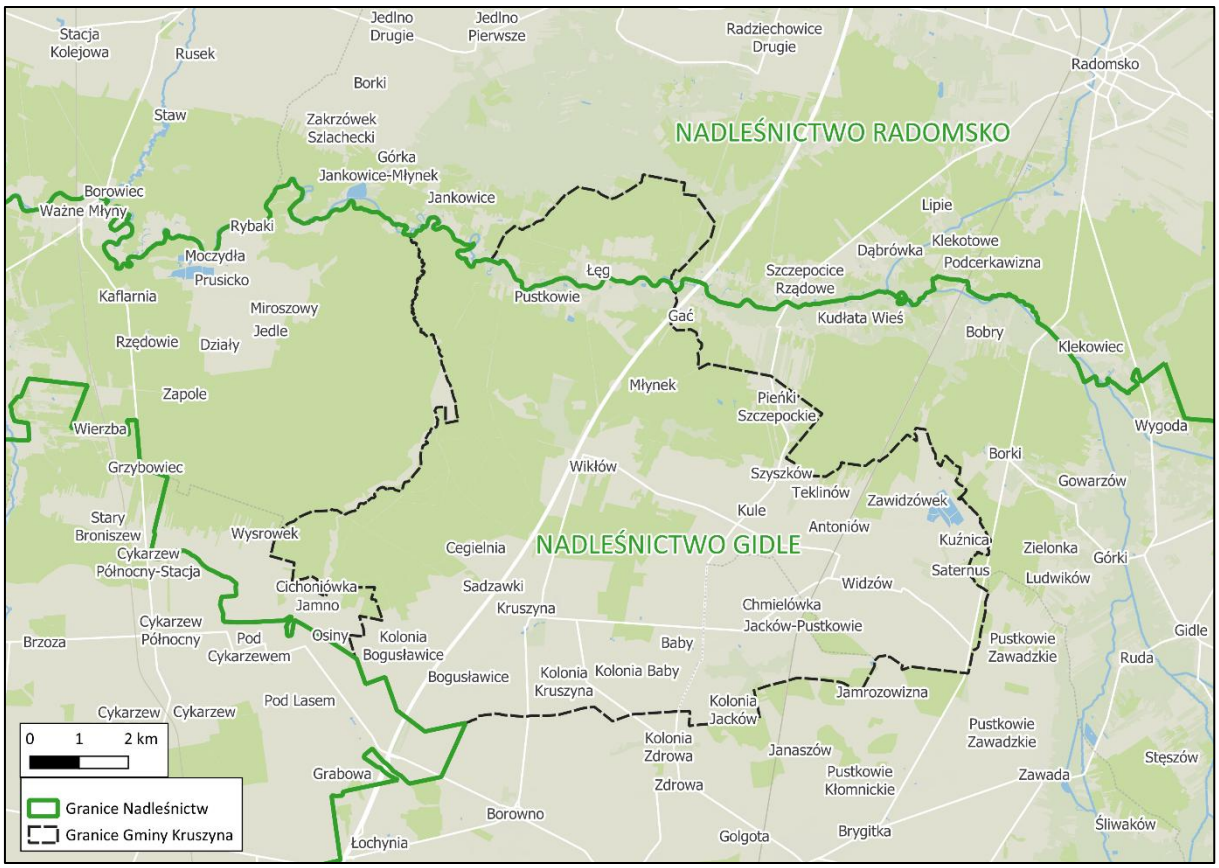
2.5 Flora i fauna

Bioróżnorodność związana z florą i fauną stanowi istotne znaczenie ze względu na utrzymanie równowagi oraz zapewnienia stabilności środowiska naturalnego. Tym samym zachowanie tej różnorodności jest potrzebne dla przetrwania wielu gatunków roślin i zwierząt oraz zapewnienie stabilności ekosystemów.

Na podstawie regionalizacji geobotanicznej Polski, opracowanej przez J.M. Matuszkiewicza (2008), gmina Kruszyna znajduje się w jednostce określanej jako Dział Wyżyn Południowopolskich, a dokładniej w Krainie Wyżyn Środkowomałopolskich, okręgi Olesko Częstochowski (wśród którego znajdują się podokręgi Pruciszewski i Kłomnicki) i Niecki Włoszczowskiej (podokręg Szczepocicki). Podział ten określony został ze względu na zróżnicowanie szaty roślinnej. Roślinność potencjalna na terenie gminy (rozumiana jako hipotetyczny stan roślinności jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane, a właściwa dla danego regionu roślinność mogła w pełni wykorzystać możliwości stwarzane przez zróżnicowane siedliska) występuje w postaci:

- Olsów środkowoeuropejskich (Carici elongatae-Alnetum) z grupy higrofilnych lasów liściastych,
- Nadrzecznych łęgów wierzbowo-topolowych (Salici-Populetum) z grupy higrofilnych lasów liściastych,
- Niżowych łęgów jesionowo-olszowych (Fraxino-Alnetum (Circaeo-Alnetum)) z grupy higrofilnych lasów liściastych,
- Grądów subkontynentalnych, odmiany małopolskiej, formy wyżynnej, serii ubogiej (Tilio Carpinetum) z grupy eutroficznych lasów liściastych,
- Grądów subkontynentalnych, odmiany małopolskiej, formy wyżynnej, serii żyznej (Tilio Carpinetum) z grupy eutroficznych lasów liściastych,
- Kontynentalnych borów mieszanych sosnowo-dębowych (Querco-Pinetum) z grupy lasów szplikowych,
- Suboceanicznych borów sosnowych (Leucobryo-Pinetum) z grupy lasów szplikowych.

Wśród zbiorowisk roślinności obecnie występujących w gminie Kruszyna są przede wszystkim lasy, w których przeważa bór świeży suchy oraz wilgotny. W lasach dominują głównie sosny oraz w mniejszym stopniu olsze, brzozy, dęby, świerki, buki i modrzewie. Lasy zarządzane są przez RDLP Katowice oraz RDLP Łódź. Granicę pomiędzy nimi stanowi rzeka Warta. W granicach gminy znajdują się 2 nadleśnictwa – Gidle i Radomsko (Rys. 6) i 5 leśnictw – Kłomnice, Kruszyna, Zielonka, Wikłów, Stobiecko. W regionie tych Nadleśnictw pospolicie występuje świeże bory sosnowe, śródlądowe bory wilgotne, bagienne bory śródleśne, sosnowe bory bagienne, kontynentalne bory mieszane. Do rzadkich i chronionych gatunków roślin należą: bluszcz pospolity, widłak goździsty, pełnik europejski, sasanka łąkowa, sasanka wiosenna oraz storczyk szerokolistny. Z pozostałej roślinności występują różne odmiany grzybów, mszaków, paprotników, roślin nasiennych i glonów w obszarach wodnych, rośliny uprawne, roślinność trawiasta, krzewiasta, zieleń cmentarna, kościelna, przydomowa, otoczenia obiektów sportowych i rekreacyjnych. Do świata zwierząt należą m.in. jeleń, sarna, daniel, dzik, zając, lis, jenot, borsuk, kuna, ptaki (np. czapla biała, bocian czarny, jastrząb).

Rys. 6. Położenie Nadleśnictw w granicach gminy Kruszyna

Źródło: opracowanie własne

2.6 Warunki klimatyczne

Obszar gminy Kruszyna, według klasyfikacji Gumińskiego R., znajduje się w X dzielnicy rolniczo-klimatycznej Polski, zwanej Dzielnicą Łódzką. Panujący tu klimat cechuje się umiarkowanymi warunkami pogodowymi. Średnia roczna temperatura wynosi od 8 do 9°C, przy czym latem sięga około 18°C, a zimą utrzymuje się w przedziale od 0 do -1°C. Roczna suma usłonecznienia wynosi około 1800 godzin. Średnia prędkość wiatru to 3 m/s, przy czym latem jest nieco niższa – około 2,5 m/s, a zimą wzrasta do 3,5 m/s. Dominującym kierunkiem wiatrów są wiatry zachodnie. Średnia wilgotność powietrza w ciągu roku wynosi około 76%, osiągając najwyższe wartości w okresie zimowym, a najniższe latem. Roczne opady atmosferyczne sięgają średnio 600 mm, z czego latem przypada 200–250 mm, a zimą 100–150 mm. Pokrywa śnieżna utrzymuje się zazwyczaj przez 60 do 80 dni w roku. Okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni, co zapewnia korzystne warunki dla rozwoju roślinności i działalności rolniczej.

2.7 Formy ochrony przyrody

Do form ochrony przyrody w granicach gminy Kruszyna według ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) znajdują się wyłącznie pomniki przyrody:

- grupa drzew (2 lipy drobnolistne oraz 1 wiąz szypułkowy) w Kruszynie, ul. Przemysłowa, dz. Nr. 1319 i 917,
- drzewo - Dąb szypułkowy w Nadleśnictwie Gidle, Leśnictwo Wikłów oddz. 1c lub d,
- drzewo - Dąb szypułkowy w Nadleśnictwie Gidle, Leśnictwo Wikłów oddz. 4d.

Gmina jest ponadto uboga w rzadkie i chronione gatunki roślin. W całym nadleśnictwie Gidle (obejmującym większość terenu gminy z wyłączeniem jej północnej części) występuje 67 cennych gatunków roślin. 11 z nich objętych jest ochroną ścisłą, a 33 – częściową. Najcenniejszymi z nich są: **długosz królewski *Osmuda regalis*, pełnik europejski *Trollius europaeus*, rosiczka okrąglolistna *Drosera rotundifolia*.** W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa odnotowano występowanie 20 chronionych i zagrożonych gatunków grzybów wielkoowocnikowych oraz 1 rodzaj porostu (Chrobotki – rodzaj *Cladonia)*. Tabela 1 przedstawia zestawienie poszczególnych gatunków chronionych roślin naczyniowych i mszaków potencjalnie występujących w granicach gminy Kruszyna.

Wśród zwierząt, Nadleśnictwo to zamieszkiwane jest przez 18 cennych gatunkowo ssaków, w tym 4 gatunki nietoperzy, 3 gatunki gryzoni, 5 gatunków drapieżników, 6 gatunków

owadożernych. Najcenniejsze z nich to **nocek duży *Myotius myotius*, bór europejski *Castor fiber* i wydra *Lutra lutra*** (Tabela 2). W przypadku ptaków, ostoje znalazło tu aż 113 gatunków ptaków, z czego 103 są objęte ścisłą ochroną, 3 częściowo chronione, 7 to gatunki łowne. Na terenie Nadleśnictwa znajdują się również dwie strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków: **Bielik *Haliaeetus albicilla* oraz bocian czarny *Ciconia nigra.*** Wśród 13 gatunków płazów i 6 gatunków gadów zamieszkujących teren Nadleśnictwa Gidle znalazły się dwa gatunki chronione - **kumak nizinny *Bombina bombina*** i **traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*** (Tabela 3). Do innych chronionych gatunków należą bezkręgowce (5 mięczaków, 2 chrząszcze, 5 motyli, 1 ważka i 3 błonoskrzydłe) oraz ryby – występujące głównie w doliny rzeki Pilicy.[2]

Tabela 1. Wykaz chronionych gatunków roślin naczyniowych i mszaków stwierdzonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Gidle (potencjalnie występujących w granicach gminy Kruszyna)

Lp.	Gatunek	Status ochronny (prawo krajowe, N2000) oraz status zagrożenia	Występowanie/adres leśny
1	Bielistka siwa *Leucobryum glaucum*	Ochrona częściowa DS - zał. V	Gatunek acydofilny, rosnący głównie w zbiorowiskach borowych z klasy Vaccinio-Piceetea. Rzadziej spotykana w kwaśnych buczynach, lasach mieszanych, olsach, na obrzeżach torfowisk i wrzosowiskach. Notowana na siedliskach borowych w całym zasięgu nadleśnictwa.
2	Drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*	Ochrona częściowa	Występuje w olsach, na podmokłych łąkach i na obszarach torfowiskowych. Występuje na odpowiednich siedliskach w całym zasięgu nadleśnictwa.
3	Gajnik lśniący *Hylocomium splendens*	Ochrona częściowa	Gatunek naziemny, pospolity w całej Polsce. Występuje na niżu w borach iglastych i mieszanych, również w piętrze regla górnego w borach świerkowych Karpat i Sudetów. Występuje na odpowiednich siedliskach w całym zasięgu nadleśnictwa.
4	Grzybienie białe *Nymphaea alba*	Ochrona częściowa CzLWoj.Śl. – NT	Gatunek występuje w starorzeczach, stawach, w wodach wolno płynących kanałów i zakolach rzek oraz często w torfiankach i wypełnionych wodą piaskowniach. Dość częste na odpowiednich siedliskach.
5	Kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*	Ochrona częściowa PCzL – NT CzLWoj.Śl. – LC	Rośnie na wilgotnych glebach torfowych, głównie na wilgotnych łąkach. Notowana w rezerwacie przyrody „Dębowiec". Podawana z zasięgu granic gmin Dąbrowa Zielona i Kruszyna.
6	Miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*	Ochrona częściowa CzLWoj.Śl. – VU	Rośnie w widnych lasach liściastych - w dąbrowach, w grądach. Spotykany w zaroślach na obrzeżach lasów i w widnych lasach sosnowych oraz na polanach śródleśnych, poręb ach. Pojedyncze stanowiska odnotowano w leśnictwach Kruszyna i Kłomnice.

[2] Dane pochodzące z Nadleśnictwa Gidle, https://gidle.katowice.lasy.gov.pl/ochrona-gatunkowa1 [dostęp z dn. 07.08.2025]

7	Pełnik europejski *Trollius europaeus*	**Ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej** PCzL – VU CzLWoj.Śl. – VU CzKWoj.Ł. - VU	Porasta łąki bagienne lub górskie, torfowiska, bagienne lasy, brzegi potoków, ziołorośla. Notowany w rezerwacie przyrody „Dębowiec". Podawany również z zasięgu granic gminy Kruszyna.
8	Płonnik cienki *Polytrichum strictum*	Ochrona częściowa	Gatunek częsty na obszarze całego kraju w odpowiednich dla siebie siedliskach. Spotykany w borach bagiennych oraz na torfowiskach wysokich i przejściowych. Występuje na odpowiednich siedliskach w całym zasięgu nadleśnictwa.
9	Płonnik pospolity *Polytrichum commune*	Ochrona częściowa	Najczęściej rośnie na torfowiskach i borach bagiennych. Występuje też w wilgotnych lasach (podmokłe świerczyny). Występuje na odpowiednich siedliskach w całym zasięgu nadleśnictwa.
10	Pomocnik baldaszkowy *Chimaphila umbellata*	Ochrona częściowa PCzL – NT CzLWoj.Śl. – NT	Rośnie w widnych, suchych i świeżych borach sosnowych, a także na słonecznych wzgórzach, w świetlistych zaroślach z leszczyną i na obrzeżach lasów. Dość częsty na odpowiednich siedliskach. Podawany z zasięgu granic gminy Kruszyna.
11	Rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*	Ochrona częściowa	Gatunek pospolicie występuje w całym kraju. Rośnie często na kwaśnym podłożu w świeżych borach sosnowych, na pokrytych glebą kamieniach oraz skałach, rzadziej na murszejącym drewnie. Występuje na odpowiednich siedliskach w całym zasięgu nadleśnictwa.
12	Torfowce – rodzaj *Sphagnum sp.*	Wszystkie gatunki występujące w Polsce podlegają ochronie częściowej, poza S. lindbergii – ochrona ścisła DS – zał. V	Rosną na siedliskach wilgotnych i bagnistych. Bardzo częste na terenie nadleśnictwa na torfowiskach i w borach bagiennych.
13	Widłak goździsty *Lycopodium clavatum*	Ochrona częściowa PCzL – NT CzLWoj.Śl. – LC DS – zał. V	Rośnie w widnych, suchych i świeżych borach sosnowych oraz w lasach mieszanych. Spotykany na wrzosowiskach i w psiarach, na trawiastych skarpach. Notowany w leśnictwach Dębowiec i Zielonka. Podawany z zasięgu granic gminy Kruszyna.
14	Widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*	Ochrona częściowa	Rośnie kwaśnym piaszczystym podłożu w widnych borach sosnowych, rzadziej na kwaśnych mokradłach. Występuje na odpowiednich siedliskach w całym zasięgu nadleśnictwa.
15	Widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*	Ochrona częściowa	Gatunek spotykany w borach i na torfowiskach. Występuje na odpowiednich siedliskach w całym zasięgu nadleśnictwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie RDLP Katowice, *Program Ochrony Przyrody, Plan Urządzenia Lasu Dla Nadleśnictwa Gidle,* Brzeg 2018

Tabela 2. Wykaz chronionych gatunków ssaków w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Gidle (potencjalnie występujących w granicach gminy Kruszyna)

Lp.	**Gatunek**	**Status ochronny (prawo krajowe, N2000) oraz status zagrożenia**	**Występowanie/adres leśny**
Nietoperze *Chiroptera*			
1	Nocek duży *Myotis myotis* kod: 1324	**PL – ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej** DS – zał. II i IV; KB – zał. II	Zamieszkuje głównie w osiedlach ludzkich, latem kryjąc się w skrzynkach dla ptaków lub nietoperzy, dużych dziuplach, na strychach, wieżach kościelnych i w innych budowlach. Związany z terenami leśnymi, gdzie zlokalizowane są jego żerowiska. Żerują najczęściej w lasach liściastych (ale także w mieszanych i iglastych)

			o ubogim, niskim runie oraz rzadkim podszycie. Występuje w drzewostanach w zarządzie nadleśnictwa.
2	Nocek rudy *Myotis daubentonii*	**PL – ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej** DS – zał. IV; KB – zał. II	Preferuje okolice obfitujące w wody płynące i stojące, zarówno w krajobrazie zalesionym, jak i otwartym. Latem zamieszkują głównie dziuple drzew.
3	Nocek wąsatek *Myotis mystacinus*	**PL – ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej** DS – zał. IV; KB – zał. II	Częstszy na terenach wyżynnych i górskich, niż na nizinach, głównie siedliska synantropijne. Jego letnimi kryjówkami są głównie budynki, niekiedy również dziuple.
Gryzonie *Rodentia*			
4	Bóbr europejski *Castor fiber* kod: 1337	PL – ochrona częściowa DS – zał. II, IV, V; KB – zał. III	Gatunek ziemnowodny ściśle związany z wszelkiego typu ciekami i zbiornikami, częsty na terenie nadleśnictwa
Drapieżne *Carnivora*			
5	Gronostaj *Mustela erminea*	PL – ochrona częściowa KB – zał. III	Zamieszkuje skraje lasów, zarośla, również doliny rzeczne i groble stawowe. Preferuje doliny rzeczne. Występuje rzadko i nielicznie.
6	Łasica *Mustela nivalis*	PL – ochrona częściowa KB – zał. III	Spotykana na brzegach lasów, w zaroślach, na miedzach i łąkach. Występuje także w osiedlach ludzkich. Występuje powszechnie w krajobrazie rolniczym.
7	Wilk *Canis lupus* kod: 1352	**PL – ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej** PCzL – NT; PCzK – NT DS – zał. II i IV	Gatunek ściśle związany z dużymi kompleksami leśnymi oferującymi odpowiednie warunki dla utrzymania stabilnej populacji. Brak informacji o stałych miejscach rozrodu na gruntach nadleśnictwa. Obserwowany w okresie wędrówek w okolicach Kruszyny, Wikłowa, Garnka.
8	Wydra *Lutra lutra* kod: 1355	PL – ochrona częściowa DS – zał. II i IV; KB – zał. II	Gatunek ściśle związany z różnymi typami środowisk wodnych. Zasiedla rzeki, strumienie, potoki i kanały melioracyjne, jeziora, stawy i glinianki. Poza granicami obszarów Natura 2000 gatunek notowany jest na obrzeżach stawów hodowlanych w Jasieniu, w śródleśnej strudze przy stawach hodowlanych w Cielętnikach, często obserwowany na samych stawach oraz w śródleśnych strugach (dopływach) Pijawki i Widzówki.
Owadożerne *Insectivora*			
9	Jeż zachodni *Erinaceus europaeus*	PL – ochrona częściowa KB – zał. III	Zamieszkuje tereny o bujnej roślinności krzewiastej - obrzeża lasów i borów, także zieleń w osiedlach ludzkich.
10	Kret europejski *Talpa europaea*	PL – ochrona częściowa, osobniki znajdujące się poza terenem ogrodów, upraw ogrodniczych, szkółek leśnych, trawiastych lotnisk, ziemnych konstrukcji hydrotechnicznych oraz obiektów sportowych KB – zał. III	Zamieszkuje ogrody, sady, łąki, pola, skraje lasów liściastych, groble. Pospolity na terenie całego nadleśnictwa.
11	Ryjówka aksamitna *Sorex araneus*	PL – ochrona częściowa KB – zał. III	Zamieszkuje obrzeża podmokłych lasów, wilgotne łąki, kępy krzewów na łąkach i bagnach, żywopłoty, ogródki działkowe. Zimą można ją spotkać także w obrębie zabudowań.
12	Ryjówka malutka Sorex minutus	PL – ochrona częściowa KB – zał. III	Zasiedla obficie porośnięte brzegi stawów i strumieni. Mniej liczna w lasach, zwłaszcza liściastych oraz przy brzegach leśnych cieków pozbawionych roślinności.

13	Rzęsorek rzeczek Neomys fodiens	PL – ochrona częściowa KB – zał. III	Związany ściśle ze zbiornikami wodnymi. Występuje na obrzeżach stawów i groblach, rowach, kanałach, podmokłych łąkach z drzewami i krzewami oraz w olsach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie RDLP Katowice, *Program Ochrony Przyrody, Plan Urządzenia Lasu Dla Nadleśnictwa Gidle,* Brzeg 2018

Tabela 3. Wykaz chronionych gatunków płazów i gadów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Gidle (potencjalnie występujących w granicach gminy Kruszyna)

Lp.	Gatunek	Status ochronny (prawo krajowe, N2000) oraz status zagrożenia	Występowanie/adres leśny
Płazy			
1	Ropucha paskówka *Epidalea calamita (Bufo calamita)*	PL - ochrona ścisła DS – zał. IV; KB – zał. II	Zamieszkuje obszary suche i nizinne, gdzie przeważają gleby lekkie, lessy o niewielkim stopniu porośnięcia, zwykle jest to skąpa roślinność trawiasta. Występuje również na polach uprawnych, łąkach i sadach.
Gady			
2	Jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*	PL - ochrona częściowa KB – zał. III	Występuje w kompleksach leśnych. Gatunek rzadszy, preferuje siedliska bardziej wilgotne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie RDLP Katowice, *Program Ochrony Przyrody, Plan Urządzenia Lasu Dla Nadleśnictwa Gidle,* Brzeg 2018

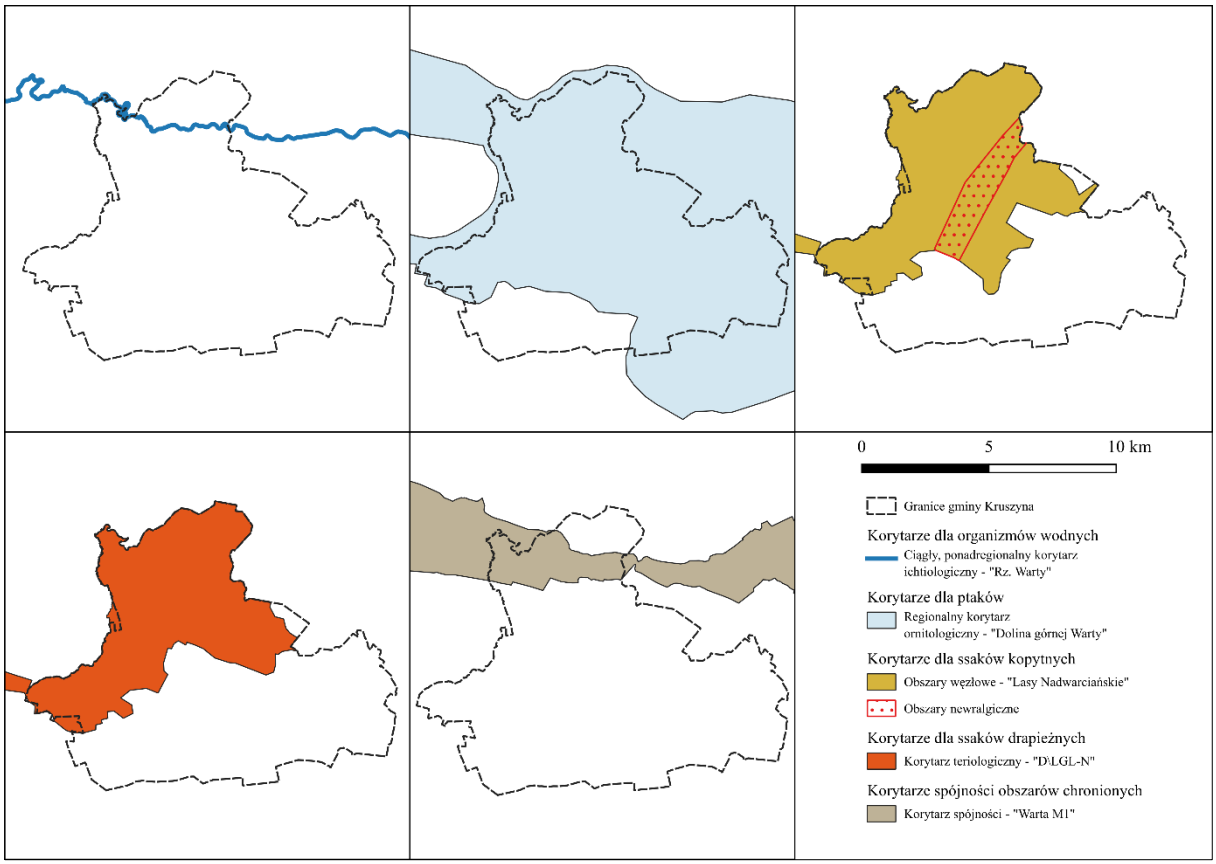
W granicach Nadleśnictwa Radomsko (obejmujący jedynie północny skrawek gminy Kruszyna) pod ochroną gatunkową znajduje się: 58 gatunków roślin (15 objętych ochroną ścisłą, 39 częściową, 2 taksony wpisane są do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin), 43 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, 5 gatunków porostów, 21 gatunków ssaków, 183 gatunki ptaków, 9 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 32 cennych gatunków ryb i smoczkoustych i 30 cennych gatunków owadów.

Na terenie gminy według danych GDOŚ[3] zlokalizowany jest korytarz ekologiczny Załęczański Łuk Warty - Lasy Przedborskie GKPdC-10B. Służy on zachowaniu ciągłości procesów przyrodniczych i warunkujących prawidłowe funkcjonowanie środowiska. Bardziej rozwinięty układ korytarzy ekologicznych przedstawia serwis przyrodniczy Województwa Śląskiego[4]. Wskazano w nim występowanie wielu innych korytarzy ekologicznych (Rys. 7):

[3] GDOŚ, https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych [dostęp z dn. 21.08.2025]

[4] https://przyroda.slaskie.pl/pl/ochrona-przyrody/korytarze-ekologiczne/idea-korytarzy-ekologicznych.html?vid=447l [dostęp z dn. 21.08.2025]

- ciągły korytarz ichtiologiczny o znaczeniu ponadregionalnym – „Rz. Warty”, umożliwiający swobodne, dwukierunkowe wędrówki organizmów wodnych,
- korytarz ornitologiczny o znaczeniu regionalnym – „Dolina Górnej Warty”, obejmujący szlaki migracji ptaków,
- Obszar węzłowy korytarzy dla ssaków kopytnych – „Lasy Nadwarciańskie”, umożliwiający połączenie pomiędzy najważniejszymi ostojami dużych ssaków u umożliwiają wymianę osobników pomiędzy populacjami,
- Korytarz teriologiczny dla ssaków drapieżnych – „D/LGL-N”,
- Korytarz spójności obszarów chronionych – „Warta M1”, zapewniający wzajemną łączność obszarów chronionych.

Rys. 7. Korytarze ekologiczne w granicach gminy Kruszyna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://przyroda.slaskie.pl/pl/ochrona-przyrody/korytarze-ekologiczne/idea-korytarzy-ekologicznych.html?vid=4471 [dostęp z dn. 21.08.2025]

Ponadto w granicach gminy wyróżnia się lasy ochronne: wodochronne, trwałe uszkodzenia na skutek działań przemysłowych oraz lasy ochronne w miastach i wokół miast.

Według Programu Ochrony Środowiska dla powiatu częstochowskiego na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031 najważniejszym problemem ochrony przyrody całego rejonu powiatu częstochowskiego jest degradacja siedlisk naturalnych i półnaturalnych, która częściowo może być spowodowana prognozowanym ociepleniem się klimatu.

2.8 Formy ochrony środowiska kulturowego

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. poz. 1292 z późn. zm.) obiekty posiadające charakter zabytkowy mogą być objęte wymienionymi w ustawie formami ochrony zabytków poprzez wpis do rejestru zabytków, który prowadzi wojewódzki konserwator zabytków lub ewidencji dóbr kultury, uznanie za pomnik historii, utworzenie parku kulturowego, a także ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uchwalanego przez Radę Gminy.

Według Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach do zabytków wpisanych do rejestru na terenie gminy Kruszyna należy 15 obiektów (Tabela 4).

Tabela 4. Spis obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych w gminie Kruszyna (stan na 28 lutego 2025)

Lp.	Rodzaj obiektu	Wpis do rejestru	Nr rejestru	Nr decyzji	Nr działki
1	Kościół parafialny pw. św. Macieja	WKZ, dn. 27.12.1967	228 łódzkie	Kl-IV-680/579/67	153
2	mur cmentarny z bramą kościoła parafialny	WKZ, dn. 27.12.1967	733 łódzkie	Kl-IV-680/581/67	84 i 85
3	dzwonnica kościoła parafialny	WKZ, dn. 27.12.1967	229 łódzkie	Kl-IV-680/580/67	340, 341
4	dawny pałac Kacpra Denhoffa, obecnie Państwowy Dom Dziecka	WKZ, dn. 27.12.1967	230 łódzkie	Kl-IV-680/582/67	2355/189
5	budynek gospodarczy z bramą przejazdową na osi w osadzie pałacowej	WKZ, dn. 27.12.1967	231 łódzkie	Kl-IV-680/585/67	1248/223
6	pawilon parkowy "Kaplica Sobieskiego"	WKZ, dn. 27.12.1967	233 łódzkie	Kl-IV-680/588/67	1369/164 (dawnej 754/163)
7	pawilon ogrodowy "Pustelnia Denhoffa"	WKZ, dn. 27.12.1967	234 łódzkie	Kl-IV-680/589/67	584/162
8	wieża zachodnia przy budynku administracyjnym w osadzie pałacowej	WKZ, dn. 27.12.1967	735 łódzkie	Kl-IV-680/584/67	1549/125, 602/125
9	wieża wschodnia przy budynku gospodarczym w osadzie pałacowej	WKZ, dn. 27.12.1967	734 łódzkie	Kl-IV-680/583/67	533/68
10	budynek administracyjny zw. oficyną Lubomirskich w osadzie pałacowej	WKZ, dn. 27.12.1967	736 łódzkie	Kl-IV-680/586/67	2518/52
11	park pałacowy	WKZ, dn. 27.12.1967	232 łódzkie	Kl-IV-680/587/67	5394/15

12	drzewostan przy drogach prowadzących do zespołu pałacowego	WKZ, dn. 14.06.1974	1153 łódzkie	KS.V-660/31/74	1537/73
13	cmentarz rzymsko-katolicki	WKZ, dn. 25.02.1987 ŚWKZ, dn. 29.03.2021	412/87 częstochowskie A/788/2021 śląskie	Kl-II-5340/2/87 K RD.5130.51.2021.MB - pismo z nowym nr rej.	553/33
14	budynek kościoła pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Widzowie przy ul. Kościelnej	19.03.2024	A/1364/24 śląskie	K RD.5140.3.2024.MB	2188, obr. 11 (dawniej dz. 10/62)
15	zespół zabudowy folwarku w Widzowie	26.03.2024	A/1370/24 śląskie	K RD.5140.4.2024.MB	106/18

Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach, https://bip.katowice.wkz.gov.pl/artykuly/wykaz-rejestr-zabytkow-nieruchomych [dostęp z dn. 08.08.2025]

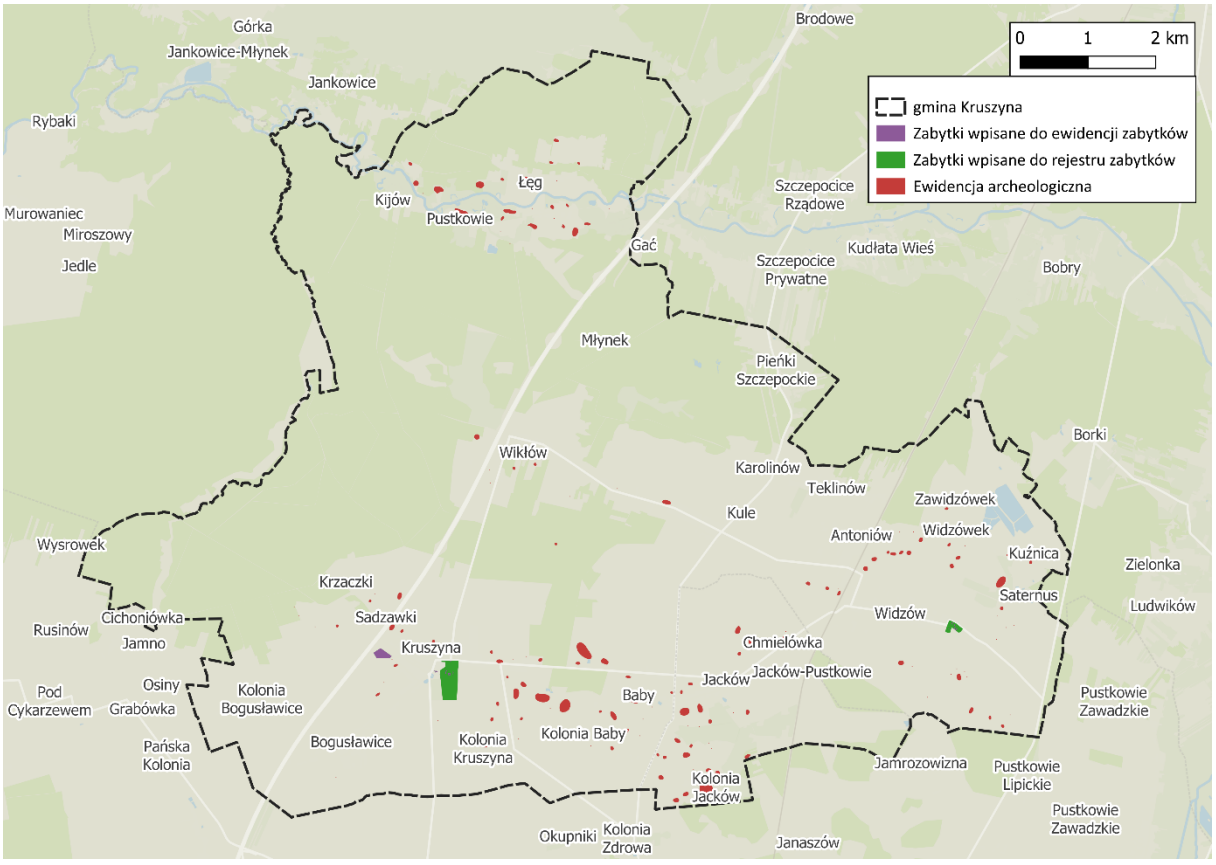
Do ewidencji zabytków nieruchomych należy 14 obiektów (Tabela 5). Ponadto w ramach rejestru instytucji kultury, na terenie gminy Kruszyna funkcjonują Gminna Biblioteka Publiczna w Kruszynie (data wpisu: 02.02.2011) oraz Gminny Ośrodek Kultury w Kruszynie (data wpisu: 03.03.2025). Wśród obiektów dóbr kultury znajdują się również stanowiska archeologiczne zawarte w ewidencji archeologicznej (164 stanowiska). Rozmieszczenie poszczególnych ww. zabytków przedstawia Rys. 8.

Tabela 5. Wykaz obiektów w ewidencji zabytków w gminie Kruszyna

Lp.	Rodzaj obiektu	Adres	Datowanie	Data wpisu
1	budynek bramny	Kruszyna, Kaspra Denhoffa 4	poł. XVIII w.	20.09.1959
2	cmentarz rzymskokatolicki	Kruszyna, Cmentarna/Ogrodowa	1 poł. XIX w.	01.04.1986
3	dwór, ob. oficyna	Kruszyna, Andrzeja Kmicica 4	Przełom XVI/XVII w.	01.10.1998
4	dzwonnica	Kruszyna, Kaspra Denhoffa 4	poł. XIX w.	20.09.1959
5	kompleks stajni	Widzów, Żwirki i Wigury 1	1900 r.	01.01.2000
6	kordegarda	Kruszyna, Andrzeja Kmicica 6	1868-1874	01.01.1988
7	kościół par. rzym. kat. pw. Nawiedzenia NMP	Widzów, Żwirki i Wigury 3	1910 r.	01.01.2000
8	kościół par. rzym. kat. pw. św. Macieja	Kruszyna, Kaspra Denhoffa 4	1661-1669	20.09.1959

9	oficyna wschodnia	Kruszyna, Andrzeja Kmicica 6	Przełom XVIII/XIX w.	20.09.1959
10	oficyna zachodnia	Kruszyna, Andrzeja Kmicica 4	1868-1874	30.09.1965
11	pałac	Kruszyna, Andrzeja Kmicica 6	III dekada XVIII w.	20.09.1959
12	rządcówka	Widzów, Żwirki i Wigury 1	1900 r.	01.01.2000
13	spichlerz	Widzów, Żwirki i Wigury 1	1900 r.	01.01.2000
14	wieża ciśnień	Widzów, Żwirki i Wigury 1	1900 r.	01.01.2000

Źródło: dane na podstawie NID, https://kruszyna.e-mapa.net/ [dostęp z dn. 08.08.2025]

Rys. 8. Rozmieszczenie zabytków i ewidencji archeologicznej na terenie gminy Kruszyna
Źródło: opracowanie własne

3. Jakość środowiska przyrodniczego

3.1 Powietrze atmosferyczne

Powietrze jako istotny element środowiska jest niezbędne do życia. Stanowi jednorodną mieszankę gazów i aerozoli otaczającą planetę, a jego chemiczny skład jest stabilizowany przez cyrkulację w troposferze. Jakość powietrza istotnie wpływa na życie ludzi i otoczenie, m.in. na czystość wód, kwasowość gleb, zdrowie lasów oraz zanieczyszczenie upraw. Pojęcie jakości powietrza odnosi się do stopnia jego zanieczyszczenia, czyli dodania substancji obcych w nadmiarze, które mogą negatywnie wpływać na zdrowie, klimat, żywiołowość przyrody, gleby i wody oraz powodować inne szkody ekologiczne. Ocenia się ją nie tylko na podstawie stężenia zanieczyszczeń, lecz także na podstawie prędkości wiatru, wilgotności, pory roku i czasu ekspozycji. Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie główne kategorie: gazowe, lotne i chemiczne, takie jak tlenki azotu, siarki i dwutlenek węgla, oraz pyłowe, które zawierają metale ciężkie, azbest, pyły radioaktywne oraz inne toksyczne i obojętne pyły. Te zanieczyszczenia mają różne źródła antropogeniczne, takie jak energetyka (np. kopalnie, szyby wiertnicze, spalanie paliw), przemysł (ciężki, metalurgiczny, produkcja, stosowanie rozpuszczalników, przemysł spożywczy, farmaceutyczny), transport oraz inne (paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, gromadzenie i utylizacja odpadów, w tym wysypiska śmieci i oczyszczalnie ścieków). Dodatkowo, zanieczyszczenia można podzielić na pierwotne (emitowane bezpośrednio do atmosfery) oraz wtórne (powstające w atmosferze w wyniku reakcji chemicznych z zanieczyszczeń pierwotnych).

Monitoring jakości powietrza w Polsce jest prowadzony w oparciu o program opracowany przez Główny Inspektorat Środowiska (GIOŚ), w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. System ten opiera się przede wszystkim na sieci stacji pomiarowych zlokalizowanych w strategicznych punktach województw, szczególnie w miastach, gdzie odnotowuje się podwyższone stężenia zanieczyszczeń. Zgodnie z art. 88 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647), GIOŚ co najmniej raz na pięć lat dokonuje oceny jakości powietrza w poszczególnych strefach. Celem tych działań jest określenie odpowiednich metod oceny oraz klasyfikacja stref pod kątem poziomu zanieczyszczeń. Ocena ta pozwala zidentyfikować obszary, na których występują lub mogą wystąpić przekroczenia normatywnych stężeń substancji zanieczyszczających: poziomów dopuszczalnych, docelowych, długoterminowych, alarmowych, informacyjnych oraz progów oszacowania (górnego i dolnego). Dodatkowo wyznaczane są priorytetowe obszary do szczegółowego monitoringu jakości powietrza.

Na terenie gminy Kruszyna nie prowadzi się ciągłego monitoringu jakości powietrza. Obecnie, za sprawą GUS, powszechnie dostępne są dane odnośnie do zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych na tle powiatów. Według najaktualniejszych danych GUS, w 2024 roku emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu częstochowskiego wyniosła 31 t dla zanieczyszczeń pyłowych oraz 339 tys. t dla zanieczyszczeń gazowych.

Tabela 6. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu częstochowskiego na przestrzeni lat 2020-2024

Emisja zanieczyszczeń	**Ilość zanieczyszczeń [t/rok]**				
	2020	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
pyłowych:					
ogółem	50	42	30	31	31
na 1 km^2 powierzchni	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02
ze spalania paliw	6	1	2	2	1
gazowych					
ogółem	409 057	418 831	445 932	305 135	339 000
ogółem (bez dwutlenku węgla)	1 414	1 085	1 107	846	834
dwutlenek siarki	211	68	53	48	28
tlenki azotu	618	583	610	453	495
tlenek węgla	516	347	344	266	243
dwutlenek węgla	407 643	417 746	444 825	304 289	338 166
metan	1	4	3	2	1
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń					
pyłowe	724	720	720	720	720
gazowe	0,3	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS [dostęp z dn. 08.08.2025]

Najnowsza publikacja - *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2024* (sporządzona przed GIOŚ) – przedstawia przynależność gminy Kruszyna do określonej tam strefy śląskiej (PL2405). Do zanieczyszczeń, które uwzględniono w tej ocenie ze względu na ochronę roślin należały: dwutlenki siarki, azotu oraz ozonu. Dla

wszystkich substancji podlegających ocenie uwzględniono dwutlenek siarki (SO2), dwutlenek azotu (NO2), benzen (C6H6), kobalt (CO), ozon (O3), pył zawieszony PM10, ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni), benzo(a)piren (B(a)P) oraz pył zawieszony PM2,5. Wyniki oceny analizy jakości powietrza przedstawione są następująco: *„W porównaniu do 2023 roku, w 2024 roku w województwie śląskim nastąpiło pogorszenie jakości powietrza. Strefa aglomeracja górnośląska w przypadku ozonu (3 lata) uzyskała klasę C, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskała klasę A, strefa aglomeracja górnośląska i* ***strefa śląska w przypadku pyłu zawieszonego PM10 zostały zakwalifikowane do gorszej klasy - klasy C****, strefy aglomeracja górnośląska i miasto Częstochowa, w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 (II faza) zostały sklasyfikowane w klasie C1, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskały klasę A1. Podobnie jak w roku 2023, w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy w województwie uzyskały klasę D2 (...) W ocenie rocznej dokonanej pod kątem ochrony roślin w strefie śląskiej stwierdzono brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz poziomu docelowego dla ozonu”*. Przekroczenie wystąpiło również dla B(a)P (Tabela 7).

Tabela 7. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w 2024 roku z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi i roślin

zanieczyszczenie	**klasa**
ochrona zdrowia ludzi	
SO_2	A
NO_2	A
C_6H_6	A
CO	A
O_3	A
PM10	**C**
Pb	A
As	A
Cd	A
Ni	A

B(a)P	C
PM2,5	A1
ochrona roślin	
SO_x	A
NO_x	A
O_3	A

Źródło: opracowanie własne na podstawie GIOŚ - *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2024,* Warszawa 2025

Do zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Kruszyna zalicza się:

- źródła punktowe – zakłady przemysłowe, energetyka cieplna,
- źródła liniowe – drogi kołowe,
- źródła powierzchniowe – kotłownie lokalne i indywidualne źródła ciepła gospodarstw domowych,

Powietrze zanieczyszczane jest głównie za sprawą niskiej emisji, spalania paliw stałych o niskiej jakości, indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych, emisji wtórnej zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych i wysokiej emisji z transportu.

3.2 Klimat akustyczny

Klimat akustyczny odnosi się do wszystkich zjawisk dźwiękowych w danym obszarze, bez względu na ich źródło. Głównym wskaźnikiem oceny jest poziom dźwięku. Związany z tym jest problem hałasu, czyli każdy niechciany, uciążliwy dźwięk, który występuje w konkretnym miejscu, czasie i sytuacji. Zgodnie z art. 112 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647), ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Do rzetelnej oceny i obiektywnej oceny stanu akustycznego środowiska wykorzystuje się specjalne wskaźniki hałasu. Dzielą się one na krótkookresowe – służące do ustalania i monitorowania warunków korzystania ze środowiska w ciągu jednej doby, w tym:

- $L_{Aeq\ D}$ – równoważny poziom dźwięku A w porze dziennej (od godz. 6:00 do 22:00),
- $L_{Aeq\ N}$ – równoważny poziom dźwięku A w porze nocnej (od godz. 22:00 do 6:00),

oraz na wskaźniki długoterminowe, takie jak L_{DWN} i L_N – wykorzystywane przy długofalowej polityce ochrony środowiska przed hałasem, szczególnie przy opracowywaniu map akustycznych.

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LAed Di LAeq N które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe[1)]		Pozostałe i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq\ D}$ Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	**$L_{Aeq\ N}$** Przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	**$L_{Aeq\ D}$** Przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	**$L_{Aeq\ N}$** Przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A" uzdrowiska, b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży[2)] c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej, c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe[2)] d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców[3)]	68	60	55	45

Objaśnienia:

[1)] Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

[2)] W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

[3)] Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, poz. 112

W gminie Kruszyna, istnieją wyraźne źródła emisji hałasu. Głównym powodem są drogi krajowe nr 1 i nr 91 oraz sieć dróg powiatowych i gminnych, z których wiele cechuje się niskimi parametrami technicznymi i złym stanem nawierzchni. Największe przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu występują w okolicach ulicy Strażackiej. Kolejnym istotnym źródłem jest hałas kolejowy, emitowany przez wiele punktowych źródeł, zależny od prędkości i długości pociągów, stanu torów oraz ich położenia względem terenu. Z kolei hałas pochodzący z obiektów przemysłowych, budowlanych i usługowych jest mniej uciążliwy, ponieważ takich obiektów jest w gminie niewiele. W ostatnich latach brakowało szczegółowych badań poziomu hałasu, co wymagałoby systematycznych działań inwestycyjnych, planistycznych i organizacyjnych. Przykładowe działania to ograniczenie prędkości na niektórych drogach, unikanie budowy mieszkań w pobliżu torów kolejowych oraz dróg o wysokim ryzyku hałasu, inwestowanie w ekrany akustyczne oraz stosowanie cichej nawierzchni dróg.

Według streszczenia *„Sporządzenie strategicznych map hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim”* Na terenie całego powiatu częstochowskiego dla wskaźnika L_{DWN} powierzchnia obszarów zagrożonych hałasem od 1 do 5 dB wynosi 0,626 km^2, od 5,1 do 10 dB – 0,273 km^2, od 10,1 do 15 dB – 0,019 km^2 i większych niż 15 dB – 0. Dla wskaźnika L_N od 1 do 5 dB – 0,750 km^2, od 5,1 do 10 dB – 0,357 km^2, od 10,1 do 15 dB – 0,048 km^2 i większych niż 15 dB – 0,001 km^2. Zagrożonych hałasem jest około 1100-1200 mieszkańców powiatu. Wśród opisu i usytuowania terenów zagrożonych hałasem, w streszczeniu określono: *„W przypadku drogi krajowej nr 1 tereny zagrożone hałasem występują wzdłuż miejscowości Mykanów oraz Kruszyna. Największe zasięgi izolinii określające przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu występują w okolicy ul. Strażackiej w m. Kruszyna”*.

3.3 Stan czystości wód

Monitoring diagnostyczny i operacyjny wód powierzchniowych prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Polega on na regulacji kontroli stanu jakości wód

powierzchniowych. Badania te odbywają się w wyznaczonych punktach pomiarowo-kontrolnych i mają na celu dostarczenie danych niezbędnych do oceny jakości tych wód. Monitoringu podlegają przede wszystkim JCWP (wyznaczone przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie) określające status, typologię, cele środowiskowe, zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych oraz rodzaj presji oddziaływującej na JCWP. Dzięki temu możliwe jest podejmowanie działań ochronnych, które przeciwdziałają eutrofizacji, zasoleniu oraz innym zanieczyszczeniom komunalnym i przemysłowym. Zebrane informacje są kluczowe dla planowania gospodarowania wodami, umożliwiając zarządzenie zasobami w sposób efektywny i zgodny z potrzebami ochrony środowiska. Na terenie gminy Kruszyna znajduje się 5 JCWP rzecznych (RW) (Tabela 9, 10, 11, 12, 13).

Zadaniem monitoringu wód podziemnych, realizowanym w PIG-PIB w ramach pełnienia zadań państwowej służby geologicznej wynikających z ustawy Prawo Wodne, jest organizacja i utrzymywanie krajowej sieci monitoringu wód podziemnych oraz wykonywanie i dostarczanie wyników pomiarów położenia zwierciadła wód podziemnych/wydajności źródeł oraz badań jakości wód podziemnych. Dane wykorzystywane są przede wszystkim do oceny bieżącej sytuacji hydrogeologicznej w kraju i jej prognozy, oraz oceny stanu ilościowego i chemicznego jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Ocena stanu JCWPd obejmuje swoim zasięgiem powierzchnię całego kraju i jest to jeden z kluczowych elementów zadań Państwa w zakresie gospodarki i ochrony zasobów wodnych.[5] Cały teren gminy Kruszyna leży na obszarze JCWPd nr 99 oraz dwóch GZWP nr 326 i 408 (Tabela 14).

Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych prowadzi się głównie na podstawie art. 349, 350, 351 i 352 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Poz. 1576). Rozporządzenie to w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywy UE: 2000/60/WE, 2006/118/WE, 2008/105/WE oraz 2009/90/WE.

Tabela 9. Charakterystyka JCWP RW600009181569 - Pijawka

Europejski kod JCWP	RW600009181569
Nazwa JCWP	Pijawka
Typ JCWP	PN - Potok lub strumień nizinny

[5] PIG-PIB, https://www.pgi.gov.pl/psh/psh-2/monitoring-wod-podziemnych.html [dostęp z dn. 11.08.2025],

Region Wodny	region wodny Warty
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Odry
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Czy JCWP jest monitorowana?	Tak - zlewnia jest monitorowana
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Stan chemiczny	brak danych
Ogólny stan	zły stan wód
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Nie
Przeznaczenie do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Nie
Cel środowiskowy	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
Odstępstwo	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Uzasadnienie odstępstwa	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy
Termin osiągnięcia celu środowiskowego	do 2027 r.
Działania podstawowe	• Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, • Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką

	ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami, • Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.
Działania uzupełniające	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających.

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [dostęp z dn. 11.08.2025]

Obszar JCWP Pijawka określana jest jako naturalna część wód, której stan ogólny jest zły. Obszar w 66% jest użytkowany rolniczo, 10% to tereny zurbanizowane i 22% obejmują tereny leśne. Do zidentyfikowanych znaczących presji należą: BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), FIZ (na elementy fizykochemiczne), OCH (na obszary chronione). Głównymi presjami determinującymi stan wód są: odpływ miejski (wody opadowe), nawożenie, depozycja, prostowanie koryta, budowle regulacyjne, obiekty mostowe, górnictwo. Zlewnia jest silnie i ekstremalnie zagrożona suszą. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz chemicznego. Zlewnia ta pokrywa zachodnią i południowo-zachodnią część gminy Kruszyna.

Tabela 10. Charakterystyka JCWP RW600011181599 - Warta od Widzówki do Liswarty

Europejski kod JCWP	RW600011181599
Nazwa JCWP	Warta od Widzówki do Liswarty
Typ JCWP	RzN - Rzeka nizinna
Region Wodny	region wodny Warty
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Odry
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Czy JCWP jest monitorowana?	Tak - zlewnia jest monitorowana
Stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Ogólny stan	zły stan wód

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Nie – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Przeznaczenie do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Nie - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Cel środowiskowy	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
Odstępstwo	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Uzasadnienie odstępstwa	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w)
Termin osiągnięcia celu środowiskowego	do 2027 r.
Działania podstawowe	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych
Działania uzupełniające	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [dostęp z dn. 11.08.2025]

Obszar JCWP Warta od Widzówki do Liswarty określana jest jako naturalna część wód, której stan ogólny jest zły. Obszar w 38% jest użytkowany rolniczo, 1% to tereny zurbanizowane i 55% obejmują tereny leśne. Do zidentyfikowanych znaczących presji należą: BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), CHEM (na elementy chemiczne). Głównymi presjami determinującymi stan wód są: źródła rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski. Zlewnia jest silnie i ekstremalnie zagrożona suszą. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz chemicznego. Obejmuje centralną część gminy oraz dolinę rzeki Warty.

Tabela 11. Charakterystyka JCWP RW600015181572 - Dopływ spod Radziechowic

Europejski kod JCWP	RW600015181572
Nazwa JCWP	Dopływ spod Radziechowic
Typ JCWP	P_org - Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk
Region Wodny	region wodny Warty
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Odry
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu
Status JCWP	SZCW - silnie zmieniona część wód
Czy JCWP jest monitorowana?	Tak - zlewnia jest monitorowana
Stan/potencjał ekologiczny	słaby potencjał ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Ogólny stan	zły stan wód
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Nie – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Przeznaczenie do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Nie - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Cel środowiskowy	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Odstępstwo	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej

Uzasadnienie odstępstwa	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy; benzo(b)fluoranten(w) oraz dla złagodzenia celów środowiskowych: MMI, benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w)
Termin osiągnięcia celu środowiskowego	do 2027 r.
Działania podstawowe	• Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami, • Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność, • Działania renaturyzacyjne, • Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.
Działania uzupełniające	• Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami, • Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [dostęp z dn. 11.08.2025]

Obszar JCWP Dopływ spod Radziechowic określana jest jako silnie zmieniona część wód, której stan ogólny jest zły. Obszar w 77% jest użytkowany rolniczo, 4% to tereny zurbanizowane i 13% obejmują tereny leśne. Do zidentyfikowanych znaczących presji należą: BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), CHEM (na elementy chemiczne), FIZ (na elementy fizykochemiczne), OCH (na obszary chronione). Głównymi presjami determinującymi stan wód są: odpływ miejski (wody opadowe), nawożenie, depozycja, prostowanie koryta, obiekty mostowe, rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski, rolnictwo, leśnictwo. Zlewnia jest słabo i umiarkowanie zagrożona suszą. Celem środowiskowym jest osiągnięcie umiarkowanego stanu ekologicznego oraz dobrego (dla konkretnych, złagodzonych wskaźników) i bardzo dobrego stanu chemicznego. W zasięgu gminy Kruszyna obejmuje jedynie mały fragment tuż przy północnej granicy.

Tabela 12. Charakterystyka JCWP RW600009181549 - Widzówka

Europejski kod JCWP	RW600009181549
Nazwa JCWP	Widzówka
Typ JCWP	PN - Potok lub strumień nizinny
Region Wodny	region wodny Warty
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Odry
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Czy JCWP jest monitorowana?	Tak - zlewnia jest monitorowana
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Stan chemiczny	brak danych
Ogólny stan	zły stan wód
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Nie – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności

	w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Przeznaczenie do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Nie - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Cel środowiskowy	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
Odstępstwo	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Uzasadnienie odstępstwa	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot amonowy, OWO
Termin osiągnięcia celu środowiskowego	do 2027 r.
Działania podstawowe	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w gminie Kruszyna (miejscowości: Kruszyna, Bogusławice, Teklinów, Lgota Mała).
Działania uzupełniające	Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [dostęp z dn. 11.08.2025]

Obszar JCWP Widzówka określana jest jako naturalna część wód, której stan ogólny jest zły. Obszar w 64% jest użytkowany rolniczo, 7% to tereny zurbanizowane i 25% obejmują tereny leśne. Do zidentyfikowanych znaczących presji należą: BIO_HM (na elementy biologiczne zależne od hydromorfologii), FIZ (na elementy fizykochemiczne). Głównymi presjami determinującymi stan wód są: źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone), prostowanie koryta, budowle piętrzące, budowle regulacyjne. Zlewnia jest słabo i umiarkowanie zagrożona suszą. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu

ekologicznego i chemicznego. W zasięgu gminy Kruszyna obejmuje jej wschodnią i południowo-wschodnią część.

Tabela 13. Charakterystyka JCWP RW600010181556 - Dopływ z Wymysłówka

Europejski kod JCWP	RW600010181556
Nazwa JCWP	Dopływ z Wymysłówka
Typ JCWP	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
Region Wodny	region wodny Warty
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Odry
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Czy JCWP jest monitorowana?	Tak - zlewnia jest monitorowana
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Stan chemiczny	brak danych
Ogólny stan	zły stan wód
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Nie – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Przeznaczenie do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Nie - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Cel środowiskowy	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny
Odstępstwo	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Uzasadnienie odstępstwa	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub

	są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: OWO
Termin osiągnięcia celu środowiskowego	do 2027 r
Działania podstawowe	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych
Działania uzupełniające	Dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [dostęp z dn. 11.08.2025]

Obszar JCWP Dopływ z Wymysłówka określana jest jako naturalna część wód, której stan ogólny jest zły. Obszar w 32% jest użytkowany rolniczo, 14% to tereny zurbanizowane i 53% obejmują tereny leśne. Do zidentyfikowanych znaczących presji należą: FIZ (na elementy fizykochemiczne). Głównymi presjami determinującymi stan wód są: źródła bytowe i komunalne (rozproszone), prostowanie koryta. Zlewnia jest silnie i ekstremalnie zagrożona suszą. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego. W zasięgu gminy Kruszyna obejmuje jej północną część.

Z powyższego wynika, iż wszystkie zlewnie rzeczne JCWP na terenie gminy Kruszyna charakteryzują się złym stanem ogólnym. Przyczyną są różnego rodzaje presje determinujące ten stan. Są to m.in. presje troficzne (odpływ miejski, nawożenie, depozycja, źródła bytowe i komunalne), hydromorfologiczne (prostowanie koryta, budowle regulacyjne, obiekty mostowe, górnictwo) i chemiczne (rozwój obszarów zurbanizowanych, turystyka, transport, odpływ miejski, rolnictwo, leśnictwo). Dla każdej zlewni określone są cele środowiskowe, których termin zrealizowania określony został do 2027 r.

Tabela 14. Charakterystyka JCWPd nr 99

Numer JCWPd	99
Kod JCWPd	GW600099
Region wodny	Warty
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Odry
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	RZGW w Poznaniu

Obszar bilansowy	Przemsza, Górna Warta, Liswarta (bez Kocinki), Warta od Liswarty do Widawki, Widawka, Mała Panew, Pilica
Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) na obszarze JCWPd	325 Zbiornik Częstochowa (W), 326 Zbiornik Częstochowa (E)*, 327 Zbiornik Lubiniec - Myszków, 408 Niecka Miechowska (część NW) *, 454 Zbiornik Olkusz – Zawiercie *GZWP znajdujące się w granicach gminy Kruszyna
Czy JCWP jest monitorowana?	Tak
Stan ilościowy	dobry
Stan chemiczny	dobry
Pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych – stan na rok 2018 % w JCWPd 100,00%	35217,81 tys. m^3/rok
	79,73%
Pobór odwodnieniowy – stan na rok 2018 % w JCWPd	8953,37 tys. m^3/rok
	20,27%
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania – stan na rok 2018	123362,7 tys. m^3/rok
% wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania	36
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd	chemiczna
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona

Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	Tak
Cel środowiskowy - stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Cel środowiskowy - stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Działania podstawowe	ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
Działania uzupełniające	wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne [dostęp z dn. 11.08.2025]

Ogólny stan wód podziemnych JCWPd nr 99 określany jest jako dobry (Tabela 14). Na przeważającej części terenu GZWP nr 326 i 408 wody poziomu zbiornikowego w części odkrytej należą najczęściej do klasy II i III (wody dobrej i zadowalającej jakości). Ponadto wody te są przeznaczone do poboru na potrzeby zaopatrywania ludzi w wodę do spożycia. Wyjątkiem jest obszar Widzówka, gdzie stwierdzono wody złe wymagające skomplikowanego uzdatniania. Przekroczone zostały tam: Fe, Mn, NO_{2}-.

3.4 Promieniowanie elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne rozumiane jest jako pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 Gz. Promieniowanie elektromagnetyczne pochodzi z naturalnych źródeł, takich jak pole geomagnetyczne, wyładowania atmosferyczne czy promieniowanie kosmiczne, ale również ze źródeł sztucznych (stacje radiowe, telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej, systemy łączności satelitarnej, radiolokacje, a także linie i stacje elektroenergetyczne. Zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647). Według Art. 121 ww. ustawy ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

1) utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;

2) zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach państwowego monitoringu środowiska. Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących:

1) terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową;
2) miejsc dostępnych dla ludności.

Wartości dopuszczalnych parametrów pola elektromagnetycznego są określane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2488). Zgodnie z rozporządzeniem, w zakresie częstotliwości objętych monitoringiem PEM tj. 80 MHz - 40GHz minimalny poziom dopuszczalny wynosi 28 V/m. Z punktu widzenia monitoringu środowiska najważniejszy jest zakres częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

Głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Kruszyna są źródła energii, napowietrzne linie przesyłowe (głównie wysokiego napięcia) oraz stacje radiokomunikacyjne i telekomunikacyjne. Według GIOŚ w publikacji *Ocena poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2024 w województwie śląskim* na terenie gminy Kruszyna zlokalizowany jest punkt pomiarowy S_2024_GW_13 w miejscowości Kruszyna. Wyniki badań pokazują, że dla przedstawionego punktu Emax wynosi 1,62 V/m, niepewność pomiaru to 0,49 V/m, a wartość wskaźnika WM_E wynosi 0,08. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości wskaźnikowych WM_E nie przekracza wartości 1. Zmierzone średnie wartości natężeń pola elektromagnetycznego były poniżej progu czułości sondy pomiarowej tj. 0,7 V/m. Tym samym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku. Obecnie na terenie całego województwa zauważa się niewielki wzrost promieniowania względem lat 2021-2023. Średnie poziomy PEM we wszystkich punktach monitoringu badawczego obejmujące I cykl pomiarowy (2021-2024) wyniosły począwszy od 2021 roku; 0,55 V/m, 0,53 V/m, 0,52 V/m oraz 0,64 V/m. Według *Programu Ochrony Środowiska dla powiatu częstochowskiego na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031* istotnym

elementem jest wprowadzanie do gminnych Planów Zagospodarowania Przestrzennego zapisów precyzujących możliwe lokalizacje stacji przekaźnikowych telefonii komórkowych.

3.5 Jakość gleb

Na terenie gminy Kruszyna nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowo-kontrolnego jakości gleb. Według Programu Ochrony Środowiska dla powiatu częstochowskiego na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031, na terenie powiatu częstochowskiego dominują gleby kwaśno-bielicowe, a drugim typem znacznie bardziej urodzajnym, lecz o ograniczonym obszarze występowania są rędziny. Badaniem odczynu gleby, potrzeb jej wapnowania i zasobności w makroelementy zajmuje się Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach, która w 2023 roku przeprowadziła badania gleb na powierzchni 30 831 ha, skąd zostało pobranych 86 próbek. Próbki zostały pobrane z terenu gmin: Dąbrowa Zielona, Kłomnice i Poczesna. Dla sąsiadującej gminy – Kłomnice uzyskano wyniki: gleby bardzo kwaśne 23%, kwaśne 17%, lekko kwaśne 30%, obojętne 23% i zasadowe 7%. Optymalny zakres odczynu dla prawidłowego rozwoju roślin mieści się w przedziale pH od 5,5 do 6,5. Na terenie gminy Kruszyna zidentyfikowano teren, który wprowadza szkody w środowisku. Istnieje ryzyko zanieczyszczenia gleb w wyniku niskiej emisji i ruchu pojazdów. Zagrożeniem ponadto jest nadmierna zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz inne substancje chemiczne, np. ropopochodnych, zasolenie gleb, nadmierna alkalizacja, zakwaszenie przez związki siarki i azotu, dzikie wysypiska, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe oraz nieprawidłowo prowadzone zabiegi związane z nawożeniem gleb.

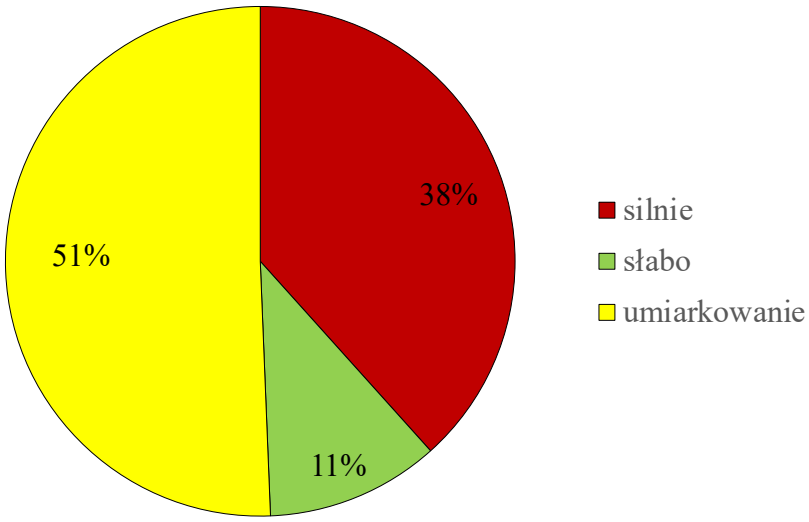
3.6 Zagrożenia środowiskowe

Zagrożenia środowiskowe to sytuacje w których działalność ludzka lub naturalne zjawiska mogą negatywnie wpływać na środowisko naturalne, w tym ekosystemy, gatunki oraz zasoby naturalne. Może to obejmować zanieczyszczenie powietrza, wód, gleb czy utratę bioróżnorodności, zmiany klimatyczne oraz degradację ekosystemów.

Do głównych zagrożeń środowiskowych potencjalnie występujących na terenie gminy Kruszyna zaliczyć należy m.in.:

- pożary lasów – duża powierzchnia leśna gminy oraz występująca susza stwarzają zwiększone ryzyko pożarowe,

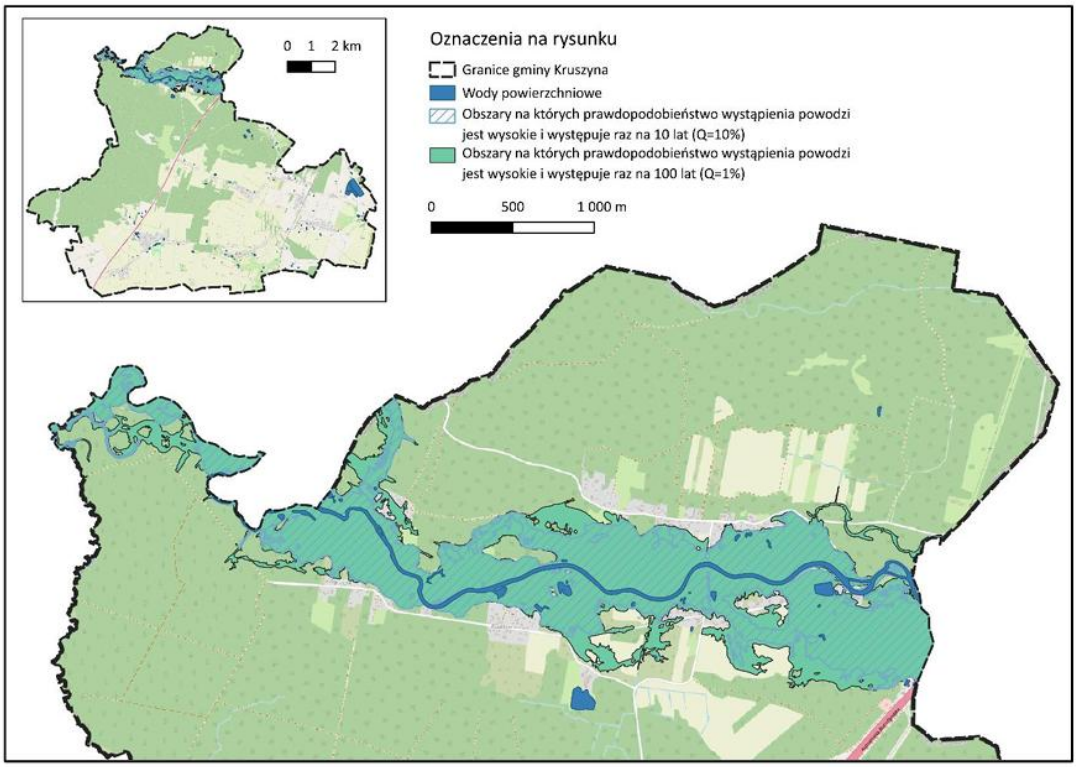
- susza – jedynie 11% gminy jest słabo zagrożona suszą (głównie zachodnie tereny leśne), ok. 51% terenu jest umiarkowanie zagrożone i aż 38% to obszary, które posiadają silne zagrożenie suszą (Rys. 9),

Rys. 9. Procentowy udział obszarów według stopnia zagrożenia suszą na terenie gminy Kruszyna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://dane.gov.pl/pl [dostęp z dn. 11.08.2025]

- hałas - powodowany przed drogi kołowe (głównie drogi krajowe) oraz kolejowe,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych,
- brak obszarów chronionych, prócz pomników przyrody,
- ekstremalne zjawiska atmosferyczne - m.in. w postaci upałów, gwałtownych burz, mrozów, huraganów,
- powodzie od strony rzeki Warty - zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego i mapami ryzyka powodziowego publikowanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, na terenie gminy Kruszyna zostały wykazane obszary zagrożeń powodziowych, gdzie wystąpienie powodzi jest wysokie i występuje raz na 10 lat oraz na 100 lat (Rys. 10). W szczególności zagrożone są dwie miejscowości położone nad rzeką Wartą: Łęg i Kijów. Zagrożeniem objęte jest około 250 ha terenów uprawnych, komunikacyjnych i osiedlowych. W skrajnie niekorzystnych warunkach (podczas intensywnych opadów deszczu) może wystąpić potrzeba ewakuacji około 130 osób z 40 gospodarstw rolnych,

Rys. 10. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Kruszyna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

- niska emisja i spalanie odpadów w indywidualnych źródłach ciepła oraz emisja z transportu,
- dzikie wysypiska śmieci,
- wysoka kwasowość gleb, mogąca powodować szkody dla całego ekosystemu przyrodniczego,
- występujące szlaki komunikacyjne na których przewożone są substancje niebezpieczne,
- niewystarczająco rozbudowana sieć kanalizacji deszczowej.

4. Informacje o zawartości projektu planu ogólnego

Opracowany projekt planu ogólnego wyznacza na obszarze gminy Kruszyna następujące strefy funkcjonalne:

1) SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
2) SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
3) SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
4) SU – strefa zagrodowa,
5) SP – strefa gospodarcza,
6) SR – strefa produkcji rolniczej,
7) SI – strefa infrastrukturalna,
8) SN – strefa zieleni i rekreacji,
9) SC – strefa cmentarzy,
10) SG – strefa górnictwa,
11) SO – strefa otwarta,
12) SK – strefa komunikacyjna.

Dla poszczególnych stref zostały określone przeznaczenia podstawowe i dodatkowe. Ponadto dla stref, w których możliwe jest lokalizowanie zabudowy, określono takie parametry jak maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Na rysunku planu wyznaczone zostały ponadto obszary uzupełnienia zabudowy. Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), tylko w granicach tych terenów będą mogły być wydawane decyzje o warunkach zabudowy.

5. Ustalenia potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu ogólnego

Odstąpienie od uchwalenia planu ogólnego niesie ze sobą ryzyko niekontrolowanego zagospodarowania przestrzennego gminy, co może prowadzić do naruszenia zasad ładu przestrzennego oraz osłabienia ochrony przyrody i krajobrazu. Brak takiego dokumentu utrudnia koordynacje rozwoju gminy i może powodować powstawanie zabudowy w sposób przypadkowy, niespójny i sprzeczny z interesem publicznym.

Zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 2023 r., w przypadku nieuchwalenia planu ogólnego obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego utraci moc po 31 grudnia 2025 r. [6] Oznacza to, że gmina pozbawiona będzie kluczowego narzędzia prowadzenia polityki przestrzennej.

Brak planu ogólnego znacząco utrudni:

- wyznaczanie przeznaczenia terenów pod konkretne funkcje,
- ustalanie zasad zabudowy i zagospodarowania przestrzeni,
- podejmowanie decyzji administracyjnych dotyczących nowych inwestycji.

Skutkiem może być niekontrolowany rozwój przestrzenny, prowadzący do degradacji krajobrazu, zaburzeń stosunków wodnych, fragmentacji ekosystemów czy pogorszenia jakości powietrza. Brak spójnych regulacji zwiększa presję urbanizacyjną na obszary cenne przyrodniczo, powoduje chaos urbanistyczny i może rodzić konflikty przestrzenne. Dodatkowo rezygnacja z planu ogólnego ogranicza możliwości skutecznego zarządzania rozwojem infrastruktury technicznej i społecznej, co wprost przekłada się na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Brak jasnych wytycznych dla inwestorów oraz mieszkańców prowadzi do braku przewidywalności i utraty kontroli nad kształtowaniem przestrzeni gminy w perspektywie długoterminowej.

[6] Według ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1688, akt jednorazowy, wersja od: 7 maja 2025 r. do: 30 czerwca 2026 r.) termin ten przesunięty został do dnia 30 czerwca 2026 r.

6. Przewidywane skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego

Ustalenia zawarte w projekcie planu ogólnego stanowią kompromisowe rozwiązanie pomiędzy potrzebami wynikającymi z zasad ochrony środowiska i postępującego rozwoju społeczno-gospodarczego niniejszego obszaru. Na skutek realizacji zapisów w nim zawartych, w odniesieniu do lokalnego środowiska przyrodniczego, przewiduje się wystąpienie zmian, rozpatrywane w podziale na kategorie: oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne.

6.1 Formy ochrony przyrody

W granicach gminy Kruszyna wśród form ochrony przyrody zgodnych z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) występują wyłącznie pomniki przyrody. Łącznie spośród trzech pomników przyrody znajdujących się w granicach gminy, dwa znajdują się w strefie otwartej (25SO) w północno-zachodniej części, a jeden (grupa drzew - 2 lipy drobnolistne oraz 1 wiąz szypułkowy) obejmuje strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną o oznaczeniu 55SJ. Obejmuje on swoim profilem podstawowym teren zabudowy jednorodzinnej, usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogródków działkowych oraz infrastruktury technicznej. Jako profil dodatkowy określony został teren wód. W związku z powyższym nie powinno zaistnieć szczególne zagrożenie dla tej formy ochrony przyrody. Należy jednak mieć na uwadze potencjalne negatywne konsekwencje dla pomnika zlokalizowanego w strefie 55SJ za sprawą m.in. czynników związanych z nową zabudową i infrastrukturą, codziennego użytkowania terenu czy presji użytkowej za sprawą bliskości pomnika w stosunku do miejsca zamieszkania ludności.

Wśród pozostałych cennych, chronionych elementów środowiska w granicach gminy należą korytarze ekologiczne oraz lasy ochronne. Występujące korytarze ekologiczne wraz z lasami ochronnymi obejmują głównie tereny północno-zachodnie oraz dolinę rzeki Warty, dla których określono w większości strefy otwarte (SO). Są to obszary nieprzeznaczone pod zabudowę mieszkaniową czy usługową i nie przewidują rozwoju intensywnej zabudowy. Strefy otwarte wzmacniają ochronę przez zapobieganie fragmentacji siedlisk, ograniczania presji urbanistycznej oraz dają przestrzeń dla działań kompensacyjnych i proekologicznych. Do negatywnych oddziaływań dla korytarzy ekologicznych powstałych już przed koncepcją planu ogólnego, jak i tych które prawdopodobnie pozostaną bez zmian są przede wszystkim bariery komunikacyjne w postaci dróg (zwłaszcza autostrada A1) – antropogeniczna fizyczna bariera

dla migrujących zwierząt lądowych (strefa 1SK). Ogrodzenia autostrady odcinają szlaki migracji (zwłaszcza między kompleksami leśnymi i doliną rzeki Warty), co rozrywa spójność korytarzy ekologicznych. Mimo ogrodzeń i występujących przejść dla zwierząt, lokalne „hot-spoty" kolizji nadal mogą powstawać. Ponadto stałe natężenie ruchu i oświetlenie węzłów zniechęcają gatunki do korzystania z tras w pobliżu autostrady. Do innych, oddziałujących stref na korytarze ekologiczne mogą być strefy górnictwa (zwłaszcza 1SG i 2SG). Oprócz powodowanego hałasu, obszary górnicze doprowadzają do fragmentacji siedlisk, odcinania ciągłości korytarzy oraz obniżania poziomu wód gruntowych. Strefy te jednakże nie będą szczególnie oddziaływały na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych ze względu na ustalony minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (dla 1SG – 40, 2SG – 90). W granicach korytarzy ekologicznych występują ponadto strefy SJ, SZ, SN i SR, które również nie powinny w sposób szczególny negatywnie oddziaływać na korytarze ekologiczne. Zagrożeniami mogą być jedynie presja ludzka w postaci hałasu, światła, zwierząt domowych, ogrodzeń. W zależności od form użytkowania stref SZ, SN i SR zagrożenie może być neutralne, a nawet korzystne dla łączności ekologicznej.

Przedstawione wnioski dotyczą korytarzy ekologicznych związanych głównie z migracją zwierząt lądowych i wodnych (Rz. Warty, Lasy Nadwarciańskie, Warta M1, D/LGL-N). W przypadku korytarza ekologicznego „Dolina górnej Warty" pełniącego funkcję migracyjną ptaków sytuacja jest nieco odmienna z uwagi na jego rozległość w granicach gminy. Tym samym wszystkie strefy wymienione w koncepcji obejmują ten korytarz i istnieje trudność w przeanalizowaniu wpływu poszczególnych stref na jego funkcjonowanie. Można założyć, że do negatywnych oddziaływań dla migracji ptaków mogą mieć strefy zurbanizowane – zanieczyszczenie światłem, hałas i ruch drogowy, ryzyko kolizji z budynkami, ekranami akustycznymi i liniami elektroenergetycznymi. Największym wsparciem dla migracji ptaków będą strefy otwarte (SO), lasy ochronne, a przede wszystkim doliny rzeczne i tereny podmokłe stanowiące naturalne trasy migracji i miejsca odpoczynku ptaków.

Z uwagi na brak występowania w granicach gminy, ani w jej sąsiedztwie innych obszarów chronionych, nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń koncepcji planu ogólnego miała druzgocący wpływ na ochronę przyrody.

6.2 Bioróżnorodność środowiska

Ochrona bioróżnorodności jest kluczowa dla zachowania równowagi ekosystemów i podtrzymania życia w biosferze. Zmniejszenie różnorodności biologicznej może być

konsekwencją utraty siedlisk, ich degradacji oraz wymierania gatunków. Dlatego realizacja założeń projektu planu musi uwzględniać zakazy dotyczące gatunków chronionych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz odpowiednich rozporządzeń Ministra Środowiska, obowiązują restrykcje dotyczące niszczenia siedlisk, uszkadzania lub usuwania roślin objętych ochroną, a także zabijania czy okaleczania chronionych gatunków zwierząt. Ponadto, zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, inwestorzy realizujący prace budowlane są zobowiązani do uwzględnienia ochrony siedlisk i gatunków objętych ochroną na obszarze inwestycji.

W projekcie planu ogólnego przewiduje się w większości zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów, z możliwością zwiększenia intensywności zabudowy na działkach dotąd niezagospodarowanych. Zwłaszcza widoczny jest planowany rozwój stref gospodarczych wokół wsi Kruszyna (1SP, 4SP, 8SP) na wcześniej występujących gruntach ornych. Rozwój zabudowy może dotyczyć również terenów na zachód od autostrady A1 we wsi Kruszyna za sprawą wyznaczenia stref SJ, SZ i SN. Wyznaczono również obszary uzupełnienia zabudowy, na których – w przypadku braku miejscowych planów – będzie możliwe wydawanie decyzji o warunkach zabudowy. Realizacja nowych inwestycji może jednak wiązać się z koniecznością usunięcia części drzew kolidujących z planowaną zabudową lub infrastrukturą.

Wprowadzenie terenów inwestycyjnych nieuchronnie prowadzi do zmniejszenia powierzchni siedlisk i żerowisk dla lokalnej fauny. Zwierzęta mogą być wypierane z obszarów objętych inwestycjami na skutek większego natężenia ruchu oraz hałasu generowanego przez działalność człowieka. Rozszerzanie terenów zabudowanych ogranicza także powierzchnię biologicznie czynną, co może pogarszać warunki retencji wód. Dlatego projekt przewiduje wprowadzenie minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej, aby zmniejszyć efekt uszczelnienia podłoża, poprawić gospodarowanie wodami opadowymi i wspierać lokalne zasoby przyrodnicze. Z kolei ograniczenie maksymalnej wysokości zabudowy pozwala uniknąć wznoszenia obiektów stanowiących zagrożenie dla migrujących ptaków i nietoperzy. Dla przedstawionych wcześniej planowanych stref gospodarczych minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej będzie nie mniejszy niż 20, a dla pozostałych stref nie mniejszy niż 40. Ważnym elementem projektu jest ponadto brak nowych tras drogowych o dużym natężeniu ruchu, co sprzyja utrzymaniu drożności istniejących korytarzy ekologicznych i zachowaniu ich funkcji przyrodniczych. Racjonalne, etapowe podejście do rozwoju przestrzeni, oparte na równowadze pomiędzy zabudową a terenami zielonymi oraz na

przestrzeganiu przepisów ochrony przyrody, pozwala ograniczyć potencjalne negatywne skutki dla flory i fauny. Z tego względu należy uznać, że planowane zagospodarowanie nie będzie wywierać istotnie niekorzystnego wpływu na bioróżnorodność analizowanego obszaru.

6.3 Wody powierzchniowe i podziemne

Występujące na terenie gminy wody powierzchniowe posiadają zły stan jakościowy, co jest spowodowane różnymi presjami antropogenicznymi. Zwłaszcza przyczyną są odpływ powierzchniowy, nawożenie, źródła bytowe i komunalne, spowodowane działalnością rolniczą. Jakość wód podziemnych określana jest jako dobra. Zgodnie z założeniami planu ogólnego w wyniku wzrostu inwestycji na tym terenie nastąpi częściowe uszczelnienie powierzchni gruntu, co ograniczy infiltrację wód. Mimo to, dzięki zachowaniu minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej określonego w projekcie planu, część wód opadowych będzie nadal odprowadzana bezpośrednio do gruntu. Nie przewiduje się, aby realizacja projektu planu miała neagtywny wpływ na osiągnięcie celów określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Ustalenia zawarte w projekcie planu nie powinny prowadzić do pogorszenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych ani do znaczących zmian w stosunkach wodnych. W celu ochrony wód konieczna jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach przeznaczonych pod nową zabudowę, które obecnie nie są skanalizowane. Niezbędne jest także podłączanie do istniejącej sieci kanalizacyjnej obiektów, które posiadają taką techniczną możliwość, lecz nie są jeszcze podłączone. Inwestycje te powinny być realizowane wyprzedzająco, przed lokalizacją nowej zabudowy. Ważne jest również prawidłowe zagospodarowanie wód opadowych z powierzchni dróg publicznych i terenów utwardzonych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego opracowanymi przez PGW Wody Polskie w obrębie analizowanego obszaru, w dolinie rzeki Warty występują tereny o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi. Pomimo występowania tych uwarunkowań, w koncepcji planu ogólnego gminy wyznaczono na części tego obszaru niektóre strefy (SJ, SZ i lokalnie SU), przy czym dominującą funkcją pozostaje strefa otwarta (SO) o profilu głównie zieleni naturalnej i terenu wód. Wyznaczenie tych stref jednak nie wynika z planowania nowej zabudowy, lecz ma na celu odzwierciedlenie i uporządkowanie istniejącego zagospodarowania – głównie zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, która ukształtowała się historycznie na obrzeżach doliny Warty. Plan ogólny nie przewiduje utworzenia obszarów uzupełnienia zabudowy w tych lokalizacjach, a jedynie wskazuje na utrzymanie

dotychczasowych funkcji z możliwością niewielkich uzupełnień w zagospodarowaniu. Pomimo tego lokalizacja zabudowy na terenach zagrożonych powodzią wiąże się z ryzykiem szkód materialnych i zagrożeniem bezpieczeństwa mieszkańców. Tym samym w dalszych etapach planowania wskazane jest dążenie do minimalizowania presji zabudowy w dolinie Warty oraz utrzymania retencyjnych i przyrodniczych funkcji tych terenów.

6.4 Powietrze atmosferyczne

Rozwój przestrzenny gminy, w tym wprowadzanie obszarów uzupełnienia zabudowy bezpośrednio nie będzie oddziaływał na pogorszenie jakości powietrza. Wpływ ten zależy głównie od sposobu i jakości planowania przestrzennego. Dobrze zaprojektowane uzupełnienie zabudowy może poprawić jakość powietrza, zmniejszając emisje i promując zrównoważoną mobilność. Ogranicza również rozlewanie się zabudowy co skutkuje zmniejszoną zależnością od samochodów (krótsze dojazdy) oraz ograniczeniem emisji spalin. W ramach uzupełnienia zabudowy można wprowadzać rozwiązania proekologiczne, np. budynki energooszczędne, zielone dachy, co wpływa pozytywnie na mikroklimat i jakość powietrza. Rozwój stref gospodarczych (teren produkcji, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej), zwłaszcza w obrębie wsi Kruszyna, w zależności od rodzaju prowadzonej działalności mogą być potencjalnym źródłem zanieczyszczeń powietrza. Możliwymi negatywnymi skutkami mogą być m.in. emisje bezpośrednie z procesów przemysłowych i spalania paliw, emisje komunikacyjne za sprawą wzrostu ruchu ciężarowego i dostawczego, zanieczyszczenia wtórne w postaci pylenia z placów składowych, hałd, dróg wewnętrznych. W celu odpowiedniego planowania tych stref należy korzystać z nowoczesnych instalacji i scentralizowanego ogrzewania, wprowadzać zieleń izolacyjną oraz promować niskoemisyjne rozwiązania energetyczne w postaci odnawialnych źródeł energii, filtrów powietrza.

Na stan jakości powietrza mogą mieć wpływ również strefy górnictwa. Działalność górnicza, szczególnie odkrywkowa, generuje dodatkowe emisje pyłów pochodzących z hałd, zwałowisk, transportu surowców oraz z procesów mechanicznego kruszenia i sortowania. W obu przypadkach intensywna eksploatacja przemysłowa może prowadzić do pogorszenia jakości powietrza, zwłaszcza jeśli nie są stosowane odpowiednie technologie ograniczające emisję. Koncepcja planu nie zmienia dotychczasowego zasięgu stref górnictwa. Tym samym nie przewiduje się pogłębiania negatywnego oddziaływania obszarów górniczych na środowisko.

6.5 Klimat akustyczny

Zgodnie ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, uwzględnia się tereny podlegające ochronie przed hałasem wraz z dopuszczalnymi poziomami hałasu. Należą do nich tereny pod zabudowę mieszkaniową, pod szpitale i domy pomocy społecznej, pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, na cele uzdrowiskowe, na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz pod zabudowę mieszkaniowo-usługową. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego dla środowiska. Źródłami hałasu na terenie gminy Kruszyna są przede wszystkim drogi kołowe (krajowe) oraz linie kolejowe. Rozwój nowej zabudowy będzie wiązał się ze wzrostem liczby mieszkańców i użytkowników przestrzeni, co może prowadzić do zwiększenia natężenia ruchu drogowego, a tym samym – do nasilenia uciążliwości akustycznych. Hałas komunikacyjny będzie szczególnie odczuwalny w pobliżu głównych dróg, natomiast jego natężenie będzie stopniowo maleć wraz ze zwiększaniem się odległości od arterii. Zwiększone zagospodarowanie terenu może w niektórych lokalizacjach skutkować lokalnym wzrostem poziomu hałasu, jednak nie przewiduje się, by realizacja projektu planu ogólnego spowodowała istotne pogorszenie stanu klimatu akustycznego na analizowanym obszarze. Wszelkie działania podejmowane w celu ochrony przed hałasem powinny mieć charakter kompleksowy i uwzględniać zarówno aspekty zdrowotne, jak i ogólną jakość życia mieszkańców oraz użytkowników przestrzeni objętych planem.

6.6 Promieniowanie elektromagnetyczne

Projekt planu ogólnego wyznacza tereny infrastruktury technicznej i tereny komunikacji za pośrednictwem strefy infrastrukturalnej. Nie precyzuje jednak rodzaju inwestycji, jakie mogą być zlokalizowane na tych terenach. W związku z tym na etapie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko nie jest możliwe określenie wpływu analizowanego dokumentu na ten komponent środowiska przyrodniczego.

6.7 Powierzchnia ziemi

Przekształcenia powierzchni ziemi stanowią nieunikniony element realizacji nowych inwestycji. Powstawanie budynków, ciągów komunikacyjnych oraz infrastruktury technicznej prowadzi do trwałych zmian w ukształtowaniu terenu, których zakres zależy od skali oraz charakteru przedsięwzięcia. W większości przypadków istniejące formy terenowe są adaptowane do wymogów inwestycyjnych, co skutkuje tworzeniem nowych struktur

antropogenicznych, takich jak nasypy, rowy, zwałowiska czy powierzchnie zniwelowane. Obszar objęty projektem planu ogólnego już wcześniej ulegał różnorodnym przekształceniom na skutek wcześniejszych inwestycji budowlanych i górniczych. Nowe zmiany będą dotyczyć głównie terenów przeznaczonych na uzupełnienie zabudowy, które dotychczas pozostawały niezagospodarowane. Na wybranych obszarach planowane jest zwiększenie intensywności zabudowy, co może prowadzić do lokalnego utwardzenia gruntu oraz modyfikacji ukształtowania terenu. W trakcie realizacji inwestycji budowlanych nastąpi przemieszczanie mas ziemnych, a ich nadmiar, pochodzący z wykopów, będzie musiał zostać zagospodarowany zgodnie z obowiązującymi regulacjami – poprzez odpowiednie składowanie lub wykorzystanie na miejscu, co miejscowo może wpłynąć na strukturę powierzchni. Projekt planu określa szczegółowe zasady zagospodarowania terenu oraz parametry kształtowania zabudowy, takie jak maksymalna intensywność zabudowy, dopuszczalny udział powierzchni zabudowanej, maksymalna wysokość budynków oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Wdrożenie tych regulacji pozwoli ograniczyć nadmierne uszczelnienie terenu i zachować równowagę pomiędzy zabudową a przestrzenią biologicznie czynną. Realizacja ustaleń planu nie powinna prowadzić do istotnych zmian w ukształtowaniu terenu na obszarze gminy. W trakcie prac budowlanych dojdzie jednak do naruszenia wierzchniej warstwy gleby i jej częściowego unieczynnienia. W związku z tym konieczne jest zabezpieczenie usuniętej warstwy glebowej, aby mogła zostać ponownie wykorzystana po zakończeniu prac. W przypadku, gdy jej ponowne zastosowanie okaże się niemożliwe, należy wdrożyć działania zmierzające do jej rekultywacji, co pozwoli na przywrócenie jej funkcji ekologicznych.

6.8 Krajobraz

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie planu doprowadzi do miejscowych zmian w krajobrazie. Zagospodarowanie terenów przeznaczonych pod nowe inwestycje spowoduje przekształcenie części dotychczas otwartych i niezabudowanych obszarów, co wiąże się z ograniczeniem powierzchni pokrytych roślinnością, zwiększeniem powierzchni zabudowanej oraz częściowym utwardzeniem terenu. Aby zminimalizować ryzyko powstania dysharmonii w krajobrazie, dla poszczególnych terenów budowlanych określono parametry kształtowania zabudowy, obejmujące maksymalną intensywność zabudowy, dopuszczalny udział powierzchni zabudowanej, maksymalną wysokość budynków oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. W projekcie planu ogólnego wyznaczono również obszary uzupełnienia zabudowy, co pozwoli na ograniczenie rozprzestrzeniania się nowych inwestycji na tereny otwarte i ich nadmiernej transformacji. Wprowadzone rozwiązania będą miały

korzystny wpływ na ochronę lokalnego krajobrazu, zachowując jego spójność i walory estetyczne.

Dodatkowo w profilach dodatkowych niektórych stref otwartych przewidziano możliwość lokalizacji: terenów zieleni urządzonej, terenu elektrowni słonecznej oraz terenu elektrowni wiatrowej. Rozwiązania te, mimo że sytuują się w strefach otwartych, są spójne z kierunkiem wykorzystania przestrzeni o charakterze nieintensywnego użytkowania i – przy zachowaniu odpowiednich warunków – nie stanowią zagrożenia dla środowiska przyrodniczego. W jednej ze stref otwartych (3SO) wskazano możliwość lokalizacji terenu biogazowni rolniczej. Uwzględnienie możliwości lokalizacji biogazowni stanowi rozwiązanie zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i gospodarki obiegu zamkniętego, przyczyniając się do redukcji emisji gazów cieplarnianych i poprawy bilansu energetycznego gminy. Potencjalne negatywne oddziaływania są lokalne i możliwe do ograniczenia poprzez właściwe uwarunkowania lokalizacyjne, zabezpieczenia techniczne oraz środki minimalizujące przewidziane na dalszych etapach procesu inwestycyjnego. Realizacja w przyszłości wyżej wymienionych funkcji może mieć efekt pozytywny w zakresie kształtowania lokalnej struktury krajobrazowej, rozwoju zielonej infrastruktury i poprawy bilansu energetycznego gminy.

6.9 Warunki klimatyczne

Realizacja ustaleń projektu planu nie powinna znacząco wpłynąć na ogólne warunki klimatyczne analizowanego obszaru. Wprowadzenie zabudowy na terenach przeznaczonych pod inwestycje może jednak prowadzić do niewielkich zmian w lokalnym mikroklimacie. Będą one wynikać głównie ze wzrostu powierzchni zabudowanych i utwardzonych, które mogą modyfikować bilans cieplny oraz wilgotnościowy terenu. W obszarach zurbanizowanych mogą pojawić się zjawiska takie jak zmniejszenie dobowych wahań temperatur, podwyższenie temperatury powietrza w okresie zimowym, obniżenie wilgotności oraz zmiany w sile i kierunku wiatru. Wpływ tych czynników będzie jednak lokalny i nie powinien prowadzić do istotnych zakłóceń w funkcjonowaniu ekosystemów czy warunkach życia mieszkańców.

6.10 Gleby

Wraz ze zwiększeniem intensywności zagospodarowywania na terenie gminy nastąpi zanik występujących niektórych gruntów ornych na rzecz innych planowanych stref (m.in. stref gospodarczych, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej). W przeważającej większości strefy te ustalone zostały na glebach o słabej przydatności rolniczej (klas IVb - VI), nadające się głównie pod zabudowę, bądź zalesienie. W związku z tym nie wskazuje się, że

planowane zagospodarowanie terenu będzie znacząco oddziaływało na ten element środowiska. Pozostałe obszary, które objęte zostaną strefą otwartą pozostaną nietknięte.

Na obszarze objętym opracowaniem występują ponadto użytki rolne o wysokich klasach bonitacyjnych (I–III), stanowiące grunty o szczególnej wartości produkcyjnej. Mają one znaczenie przy sporządzaniu planów miejscowych, ponieważ stanowią grunty o najwyższej przydatności rolniczej, a ich przekształcanie na cele nierolnicze jest prawnie ograniczone, co ustala ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82). Zmiana przeznaczenia takich gruntów wymaga uzyskania zgody ministra właściwego ds. rolnictwa, o ile są to grunty pochodzenia mineralnego. W koncepcji planu ogólnego zidentyfikowano miejsca, w których strefy planistyczne dopuszczające rozwój zabudowy (m.in. strefa wielofunkcyjna z zabudową jednorodzinną, strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową, strefa usługowa) częściowo pokrywają się z gruntami klas I-III. W przeważającej części użytki rolne wysokiej klasy znajdują się w strefach otwartych, gdzie plan nie przewiduje intensyfikacji zabudowy, a utrzymanie funkcji rolniczej jest w pełni zachowane. Zjawisko to wynika z przestrzennych uwarunkowań rozwoju gminy, w szczególności z koncentracji istniejącej zabudowy. Z uwagi na niewielki zasięg kolizji, istniejący charakter zagospodarowania oraz zachowanie większości gruntów wysokiej klasy w strefach otwartych, ocenia się, że skutki środowiskowe tego zjawiska będą ograniczone i nie spowodują istotnej utraty funkcji rolniczej gminy.

6.11 Zdrowie ludzi

Na obszarze objętym projektem planu nie występują istotne zagrożenia dla zdrowia ludzi. Realizacja założeń projektu planu ma spowodować wzrost liczby mieszkańców i użytkowników tego obszaru, co przełoży się na zwiększenie natężenia ruchu pojazdów, wyższe zużycie paliw energetycznych do ogrzewania w gospodarstwach domowych. W konsekwencji może dojść do wzrostu emisji hałasu oraz zanieczyszczenia powietrza. Poszczególne strefy posiadają zarówno pozytywne jak i negatywne skutki. Gmina Kruszyna jako typowo rolnicza gmina posiada rozległe obszary niezabudowane oraz leśne, co sprzyja zdrowotności ludzi. Przykładowo strefy zabudowy mieszkaniowej posiadają ryzyko niskiej emisji, ale również posiadają dostęp do zieleni, co będzie wpływać na dobrostan psychiczny i fizyczny mieszkańców. W przypadku zwiększenia powierzchni stref rolnictwa, działalność ta wpływa na jakość wody pitnej i żywności, a w konsekwencji na zdrowie ludzi. W najprostszy sposób można określić, że największe zagrożenie dla zdrowia ludzi stwarzać

mogą strefy przemysłowe i komunikacyjne ze względu na emisje, hałas i bariery przestrzenne. Strefy mieszkaniowe i rolnicze w zależności od sposobu użytkowania, mogą generować lokalne uciążliwości (smog, chemizacja rolnictwa). Strefy leśne i otwarte mają zdecydowanie pozytywny wpływ: poprawiają jakość środowiska i wspierają dobrostan mieszkańców. Wpływ poszczególnych stref na zdrowie mieszkańców jest aspektem długoterminowym i jest bardzo zależne od prowadzenia działalności planistycznej, gospodarczej i politycznej gminy w przyszłości.

W celu poprawy zdrowia mieszkańców należy promować niskoemisyjne źródła ciepła, wprowadzać zieleń urządzoną, zachować odpowiednie odległości terenów mieszkalnych od zakładów przemysłowych i stref górniczych, kształtować układy pieszo-rowerowe, unikać nadmiernej gęstości zabudowy, stosować nowoczesne rozwiązania w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń i hałasu, prowadzić nasadzenia drzew, dbać o czystość wód oraz rozwijać infrastrukturę rekreacyjną w postaci ścieżek pieszych, rowerowych i edukacyjnych.

6.12 Zabytki i dobra materialne

Projekt planu przewiduje zachowanie dotychczasowego zagospodarowania terenów, na których znajdują się obiekty zabytkowe. Należy podkreślić, że ochrona zabytków odbywa się na podstawie przepisów odrębnych. Dlatego ustalenia planu nie wpłyną w sposób negatywny na dobra kultury i zabytki, mogą się jedynie przyczynić do trwałego ich zachowania w lokalnym krajobrazie. W odniesieniu do dóbr materialnych należy stwierdzić, że uchwalenie planu ogólnego będzie mieć korzystny wpływ na poprawę jakości i wartości przestrzeni. Nie przewiduje się natomiast podjęcia działań, które mogłyby potencjalnie wywierać negatywny wpływ na dobra materialne.

6.13 Poważne awarie

Na terenie gminy Kruszyna nie stwierdzono żadnych zakładów będących potencjalnym sprawcą poważnych awarii w rozumieniu art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska. W granicach gminy nie funkcjonują również obiekty sklasyfikowane jako zakłady o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii. Charakter gospodarki gminy – o przewadze funkcji rolniczej i usługowo-mieszkaniowej – nie generuje ryzyka typowych dla terenów uprzemysłowionych. Występujące obiekty produkcyjne i usługowe mają lokalny zasięg oddziaływania i nie prowadzą działalności wymagającej stosowania dużych ilości substancji niebezpiecznych. W związku z powyższym ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych na terenie gminy ocenia się jako bardzo

niskie, a planowane kierunki zagospodarowania nie przewidują lokalizacji obiektów mogących to ryzyko zwiększyć.

6.14 Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Planowany rozwój przestrzenny gminy będzie wiązał się z wykorzystaniem zasobów środowiska przyrodniczego, co może prowadzić do oddziaływań na otoczenie. Największe zmiany będą dotyczyć terenów inwestycyjnych, w szczególności obszarów przeznaczonych pod działalność przemysłową, usługową oraz zabudowę mieszkaniowo-usługową. Środowisko naturalne może doświadczać wpływów o różnym charakterze – bezpośrednim, pośrednim, skumulowanym czy też wtórnym. Ich skutki mogą być odczuwalne w perspektywie krótkiej, średniej lub długoterminowej. Zmiany w stanie środowiska będą wynikiem realizacji planowanych inwestycji, przy czym ich skala oraz zasięg zależą od intensywności zagospodarowania poszczególnych obszarów. Na terenach szczególnie narażonych na oddziaływanie mogą pojawić się trwałe przekształcenia środowiskowe, takie jak: zmiana pokrycia terenu poprzez jego utwardzenie, ingerencja w strukturę gruntów, modyfikacja stosunków wodnych, ograniczenie zdolności do infiltracji wód opadowych, wzrost zużycia wody, zwiększenie ilości generowanych odpadów oraz zaburzenie istniejącego krajobrazu. Jednak ze względu na ograniczoną skalę inwestycji w relacji do całkowitej powierzchni objętej planem, a także planowane wykorzystanie nowoczesnych, bardziej przyjaznych środowisku rozwiązań technologicznych, potencjalne oddziaływania będą miały charakter lokalny i nie powinny wykraczać poza granice wyznaczonych terenów inwestycyjnych.

7. Propozycja rozwiązań alternatywnych w stosunku do zawartych w projekcie planu

Projekt planu ogólnego przewiduje zwiększenie intensywności zagospodarowania analizowanego obszaru, uwzględniając lokalne uwarunkowania, wymogi ochrony środowiska i przyrody oraz potencjalne oddziaływania na ekosystem. Większość obszaru gminy (85,64%) zostanie przydzielonych do strefy otwartej, która określa ochronę i zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także zapewnia przestrzeń dla rekreacji i odpoczynku. W następnej kolejności są: SJ (4,27%), SZ (2,22%), SK (1,81%), SR (1,69%), SP (1,57%), SN (0,76%), SG (0,64%), SU (0,21%), SW (0,13%), SC (0,04%) i SI (0,02%). W procesie projektowania przeanalizowano różne warianty rozwiązań przestrzennych, które nie wykazywały istotnych różnic pod względem wpływu na środowisko. Przy sporządzaniu projektu planu uwzględniono zalecenia wynikające z opracowania ekofizjograficznego. Przyjęte rozwiązania uznano za nieprzyczyniające się do wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko.

W związku z powyższym nie wskazuje się na rozwiązania alternatywne w stosunku do kierunków i form zagospodarowania przestrzennego zaproponowanych w projekcie planu. W trakcie opracowywania projektu planu oraz prognozy oddziaływania na środowisko nie napotkano na utrudnienia wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

8. Propozycja rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych zjawisk oddziałujących na środowisko, wynikających z realizacji ustaleń planu ogólnego

Projekt planu uwzględnia wzrost zainwestowania w części przedmiotowego obszaru, co spowoduje zwiększenie powierzchni zabudowy i zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej. Realizacja ustaleń określonych w projekcie planu może przyczyniać się do wywierania pewnych presji na środowisko przyrodnicze, skala tych oddziaływań jest trudna do przewidzenia na etapie prognozy. W związku z tym konieczne jest zaproponowanie rozwiązań, które będą zapewniały ograniczanie negatywnych oddziaływań, zarówno na etapie realizacji inwestycji, jak też i późniejszego użytkowania terenów. Część działań, mających na celu zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań, została zdefiniowana we wcześniejszych punktach prognozy, określających ustalenia projektu planu. Pozostałe propozycje zostaną przedstawione w niniejszym rozdziale.

W związku z możliwością pojawienia się negatywnych zjawisk oddziałujących na środowisko należy przedstawić propozycje środków łagodzących niekorzystny ich wpływ na zmiany istotne dla ludzi, elementów środowiska przyrodniczego oraz obszarów chronionych. W wyniku realizacji ustaleń zawartych w projekcie planu negatywny wpływ na ludzi będzie niewielki. Przedstawione poniżej propozycje działań mają na celu wyraźne zminimalizowanie uciążliwości, które mogłyby być odczuwane przez użytkowników przedmiotowego obszaru:

- ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych poprzez odpowiednio prowadzoną gospodarkę wodno-ściekową, ograniczenia spływu substancji biogennych, rozbudowę systemu sieci kanalizacyjnej oraz osiągnięcie celów środowiskowych ustalonych dla występujących w granicach gminy Jednolitych Części Wód Powierzchniowych,
- minimalizacja wpływu na glebę i roślinność poprzez stosowanie technologii ograniczających degradację gleb i zachowanie naturalnych siedlisk,
- redukcja niskiej emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez: wymianę starych pieców na ekologiczne źródła ciepła, ograniczenie spalania śmieci i tworzyw sztucznych, promowanie transportu rowerowego i elektrycznego, prowadzenie stałego monitoringu jakości powietrza, wprowadzanie odnawialnych źródeł energii,

- kontrola emisji hałasu poprzez wprowadzanie ekranów akustycznych, pasów zieleni izolacyjnej oraz stosowanie cichych nawierzchni drogowych,
- oddzielenie zabudowy mieszkaniowej od obszarów potencjalnie uciążliwych dla mieszkańców,
- wymóg tworzenia planów gospodarki odpadami,
- obowiązek nasadzeń drzew na obszarach do tego wyznaczonych,
- wdrażanie lokalnych programów edukacyjnych z zakresu środowiska i jego ochrony,
- włączanie społeczności lokalnej w procesy decyzyjne dotyczące terenów przyrodniczo cennych,
- zakaz lokalizowania inwestycji mogących mieć wpływ na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- wprowadzenie rozwiązań sprzyjających transportowi rowerowemu i pieszym, co zmniejsza emisję zanieczyszczeń,
- wyznaczenie obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej jako tereny wyłączone z intensywnej zabudowy,
- zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, form ochrony przyrody i lasów ochronnych,
- stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju zagospodarowania terenu oraz pozostawienie odpowiedniego udziału terenów zielonych,
- prowadzenie monitoringu przestrzeni przyrodniczej, w tym m.in.: monitoring wód powierzchniowych i podziemnych, jakości powietrza, klimatu akustycznego, gleb,
- ochrona przed degradacją i rozwojem zabudowy w obszarach cennych z punktu widzenia bioróżnorodności siedliskowej, poprzez: próby podjęcia inicjatywy ustanowienia obszaru chronionego w postaci np. rezerwatu przyrody, użytków ekologicznych, prowadzić zrównoważoną gospodarkę leśną, ograniczenia wycinki drzew i działalności ciężkiego sprzętu w lasach, wspieranie roli lasu w rekreacji i edukacji, nie prowadzić melioracji w obszarach bezpośredniego sąsiedztwa terenów bagiennych i torfowiskowych, renaturyzacje obszarów wodnych i ochrony siedlisk,
- wprowadzanie stref ochronnych dla GZWP,
- wprowadzanie wałów przeciwpowodziowych wzdłuż Warty, budowanie zbiorników retencyjnych, kanałów, polderów zalewowych, prowadzenie regulacji rzek, zalesianie zlewni Warty, renaturyzacja Warty w celu ochrony przeciwpowodziowej,

- zachowanie walorów krajobrazowych i kulturowych gminy w postaci ochrony historycznych terenów oraz promowanie turystyki ekologicznej i rekreacyjnej.

Na obecnym etapie oceny projektu planu ogólnego precyzyjne wskazanie prac kompensacyjnych jest utrudnione. Ze względu na brak szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej obszaru, trudno jednoznacznie określić skalę i charakter potencjalnych negatywnych oddziaływań na chronione elementy środowiska. W związku z tym zaleca się, aby działania kompensacyjne były definiowane na etapie projektowania konkretnych przedsięwzięć, w ramach sporządzania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko.

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Ochrona środowiska jest zagadnieniem o złożonym charakterze, realizowanym w oparciu o zapisy zawarte w dokumentach ustanawianych na różnych szczeblach – od lokalnego po międzynarodowy. Wyzwania takie jak zmiany klimatyczne, utrata bioróżnorodności, zanieczyszczenie powietrza i wód czy nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych mają charakter transgraniczny i nie mogą być skutecznie rozwiązane wyłącznie na poziomie pojedynczych państw.

Z tego powodu konieczne jest formułowanie odpowiednich celów oraz regulacji zarówno w ramach międzynarodowych porozumień, jak i w legislacji wspólnotowej oraz krajowej. Działania te są efektem współpracy wielu państw, które uznają globalny wymiar problemów ekologicznych i podejmują wysiłki na rzecz ich rozwiązania poprzez traktaty, umowy oraz programy działań. Jednym z kluczowych podmiotów w tym obszarze jest Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ), inicjująca liczne przedsięwzięcia zmierzające do ograniczenia negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko. Do najważniejszych dokumentów i porozumień międzynarodowych w tej dziedzinie należą m.in.:

- **Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie klimatu (UNFCCC)** z 1992 r., której głównym celem jest stabilizacja koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiega niebezpiecznej ingerencji człowieka w system klimatyczny. Najważniejszymi założeniami są: zasada wspólnej, ale zróżnicowanej odpowiedzialności, zobowiązanie do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, wsparcie finansowe i technologiczne dla krajów rozwijających się oraz regularne raportowanie i monitorowanie działań,
- **Protokół z Kioto** z 1997 r., gdzie zobowiązano kraje rozwinięte do ograniczenia emisji CO_2 i innych gazów cieplarnianych,
- **Porozumienie paryskie** z 2015 r., które dąży do utrzymania globalnego wzrostu temperatury na poziomie znacznie poniżej 2°C w stosunku do epoki przedindustrialnej, z aspiracją do ograniczenia go do 1,5°C. W przeciwieństwie do protokołu z Kioto, obejmuje wszystkie kraje świata.

We wrześniu 2015 r. państwa członkowskie ONZ przyjęły dokument pt. „Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju". Jest to globalny plan działania, który został jednogłośnie zaakceptowany przez wszystkie kraje

członkowskie i stanowi kompleksową strategią na rzecz budowania bardziej sprawiedliwego, bezpiecznego i zrównoważonego świata. Agenda 2030 wyznacza 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (Sustainable Development Goals – SDGs), które mają zostać osiągnięte do roku 2030. Cele te obejmują zarówno wyeliminowanie skrajnego ubóstwa i głodu, jak i ochronę środowiska naturalnego oraz zapewnienie dobrobytu i godnych warunków życia wszystkim ludziom. Realizacja Agendy zakłada uwzględnienie w równym stopniu aspektów społecznych, gospodarczych i środowiskowych, a także promowanie pokoju, równości i partnerstwa na rzecz wspólnego dobra. Dokument podkreśla, że osiągnięcie założonych celów wymaga globalnej współpracy, zaangażowania wszystkich państw oraz aktywnego udziału organizacji międzynarodowych, sektora prywatnego, społeczeństwa obywatelskiego i obywateli na całym świecie. Celami Agendy odnoszącymi się do ochrony środowiska i przeciwdziałaniu zmiany klimatu są:

- **Cel 6 – czysta woda i warunki sanitarne,** które polega na zapewnieniu wszystkim ludziom dostępu do czystej wody i bezpiecznych warunków sanitarnych, ochrony ekosystemów wodnych, poprawie efektywności zarządzania zasobami wodnymi oraz redukcji zanieczyszczeń wód poprzez ograniczenie zrzutu chemikaliów i odpadów przemysłowych,
- **Cel 7 – czysta i dostępna energia**, czyli zapewnienie powszechnego dostępu do energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, wzrost efektywności energetycznej i promowanie technologii niskoemisyjnych oraz zmniejszenie zależności od paliw kopalnych, w tym promowanie transformacji energetycznej,
- **Cel 12 – odpowiedzialna konsumpcja i produkcja**, polegająca na ograniczeniu marnotrawienia zasobów naturalnych i promowaniu gospodarki o obiegu zamkniętym, zmniejszeniu ilości odpadów poprzez recykling, ponownym wykorzystaniu i efektywnym zarządzaniu surowcami oraz zmniejszeniu ilości odpadów żywnościowych o poprawę do 2030 roku,
- **Cel 13 – działania na rzecz klimatu**, czyli wzmocnienie globalnej odpowiedzi na zmiany klimatu i ich skutki, integracja polityki klimatycznej na wszystkich poziomach zarządzania, wspieranie krajów rozwijających się w adaptacji do zmian klimatu, redukcja emisji gazów cieplarnianych zgodnie z założeniami Porozumienia Paryskiego,
- **Cel 14 – życie pod wodą**, określający ochronę ekosystemów morskich i ograniczenie ich degradacji, zmniejszenie zanieczyszczenia oceanów, w tym plastików i substancji chemicznych oraz walka z nielegalnymi połowami i nadmierną eksploatacją zasobów morskich,

- **Cel 15 – życie na lądzie,** czyli ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów lądowych, zatrzymanie wylesiania i degradacji gruntów oraz ograniczenie nielegalnego handlu fauną i florą.

Wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej rozpoczął się proces dostosowywania krajowego prawa do przepisów wspólnotowych. Unia Europejska odgrywa kluczową rolę w globalnej ochronie środowiska, wyznaczając ambitne cele i wprowadzając szczegółowe regulacje zobowiązujące państwa członkowskie do konkretnych działań. Jednym z priorytetów Unii jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku. Realizacja tej polityki ekologicznej odbywa się głównie w ramach Europejskiego Zielonego Ładu oraz poprzez wdrażanie najważniejszych dyrektyw i rozporządzeń w tym obszarze:

- Dyrektywa 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy, która określa normy dotyczące zanieczyszczeń powietrza,
- Dyrektywa 2000/60/WE (Ramowa Dyrektywa Wodna), która zobowiązuje państwa członkowskie do osiągnięcia dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz obowiązek monitoringu tych wód,
- Dyrektywa 92/43/EWG (Dyrektywa Siedliskowa) i Dyrektywa 2009/147/WE (Dyrektywa Ptasia), odpowiedzialne za europejską sieć obszarów chronionych Natura 2000,
- Dyrektywa 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych,
- Dyrektywa 2019/904/UE w sprawie plastiku jednorazowego użytku,
- Rozporządzenie 2021/1119 (Europejskie Prawo Klimatyczne), które wprowadza prawnie wiążący cel redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 roku w porównaniu do poziomu z 1990 roku.

Kwestie ochrony środowiska znalazły odzwierciedlenie również w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Artykuł 191 tego dokumentu określa, że polityka Unii w dziedzinie środowiska ma na celu: zachowanie, ochronę i poprawę jakości środowiska, ochronę zdrowia ludzi, racjonalne i ostrożne gospodarowanie zasobami naturalnymi oraz promowanie na arenie międzynarodowej działań służących rozwiązywaniu problemów środowiskowych o charakterze regionalnym i globalnym – ze szczególnym uwzględnieniem walki ze zmianami klimatu. Państwa członkowskie są zobowiązane do wprowadzania unijnych dyrektyw w życie poprzez krajowe przepisy, co sprawia, że polityka środowiskowa UE realnie kształtuje działania poszczególnych rządów. W ten sposób powstaje spójny system prawny, w którym lokalne regulacje stają się częścią szerokiej, europejskiej strategii ochrony

środowiska. Unia Europejska nie ogranicza się jednak jedynie do wyznaczania celów – aktywnie wspiera państwa członkowskie w ich realizacji. Przykładem jest Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, który stanowi element Europejskiego Zielonego Ładu i ma na celu łagodzenie skutków odchodzenia od gospodarki opartej na węglu. Środki z tego funduszu wspierają transformację regionów szczególnie dotkniętych tym procesem, umożliwiając im inwestycje w nowoczesne technologie, rozwój odnawialnych źródeł energii czy tworzenie nowych miejsc pracy w sektorach przyjaznych środowisku.

Na poziomie krajowym opracowano dokument strategiczny *„Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”*, który wyznacza kierunki działań w zakresie ochrony zasobów naturalnych oraz poprawy ich jakości. Zgodnie z jego założeniami, racjonalne planowanie przestrzenne odgrywa kluczową rolę w ochronie ludności przed negatywnymi skutkami zanieczyszczenia powietrza i hałasu, a także przed zagrożeniami związanymi z suszami i powodziami. Ma ono również chronić przyrodę przed nadmierną presją ze strony działalności człowieka. Właściwe prowadzone planowanie uwzględniające istotne elementy krajobrazu i środowiska naturalnego pozwala zachować, a w razie potrzeby odbudować tzw. łączność ekologiczną pomiędzy obszarami przyrodniczymi. W ramach tych działań zaktualizowano Krajowy Program Ochrony Powietrza do 2025 roku (z perspektywą do 2030 i 2040 roku), określając w nim działania naprawcze w trzech horyzontach czasowych: krótkoterminowym, średnioterminowym i długoterminowym. Program ten nie tylko kontynuuje dotychczasową politykę poprawy jakości powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, lecz także wyznacza nowe kierunki działań w tym obszarze. Dokument integruje również kwestie związane z polityką jakości powietrza z obszarami takimi jak sektor bytowo-komunalny, czysta energia, ciepłownictwo, odnawialne źródła energii oraz transport. Krajowy Program Ochrony Powietrza pełni funkcję strategiczną, wskazując cele oraz priorytetowe działania, które mają zostać wdrożone przede wszystkim na poziomie lokalnym oraz w ramach regionalnych programów ochrony powietrza. Kierunkami interwencji prowadzącymi do osiągnięcia celów szczegółowych, tj. osiągnięcia i dotrzymania co najmniej standardów jakości powietrza określonych w prawodawstwie unijnym oraz krajowym, będą:

- utrzymanie priorytetu poprawy jakości powietrza oraz rozwój systemu oceny jakości powietrza poprzez zwiększenie liczby stacji pomiarowych uwzględnionych w pomiarach jakości powietrza w ramach państwowego monitoringu środowiska,
- ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego,

- ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego,
- ograniczenie poziomu zanieczyszczeń powietrza w miastach, polityka miejska,
- zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii,
- edukacja ekologiczna,
- zapewnienie finansowania przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza,
- ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów mających wpływ na stan powietrza, w tym z uwzględnieniem działań dla sektora mieszkalnictwa do realizacji na obszarach wiejskich.

Projekt Planu ogólnego gminy Kruszyna nie narusza celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

10. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obszar objęty projektem Planu ogólnego - gmina Kruszyna - położony jest w odległości około 130 km od granicy Polsko-Czeskiej. Biorąc pod uwagę przewidziany charakter zagospodarowania oraz inne ustalenia projektu planu, można stwierdzić, że nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania w wyniku jego realizacji.

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym obowiązkowo dla planów ogólnych. Niniejsza Prognoza przygotowana została na potrzeby projektu Planu Ogólnego gminy Kruszyna, do sporządzenia którego Rada Gminy Kruszyna przystąpiła wraz z Uchwałą Nr VIII/47/2024 dnia 28 listopada 2024 r.

Podstawowym celem prognozy jest identyfikacja i ocena potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą mieć miejsce w wyniku realizacji postanowień planu ogólnego, jak również propozycja rozwiązań alternatywnych w stosunku do zawartych w projekcie dokumentu oraz takich, które zminimalizują ewentualne skutki negatywne. Zagadnienia omówione w niniejszej prognozie służą także wykazaniu, w jaki sposób problemy środowiskowe oraz cele ochrony środowiska ustanowione w innych powiązanych dokumentach zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu planu ogólnego. Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych ustaleniami planu. Przedstawia jedynie prawdopodobne skutki, jakie niesie ze sobą realizacja ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko i proponuje ewentualne rozwiązania alternatywne lub kompensacje.

Środowisko obszaru opracowania

Gmina Kruszyna o łącznej powierzchni 9329 ha (93 km^2) to obszar położony na rzeką Wartą o urozmaiconej rzeźbie terenu, która charakteryzuje się deniwelacjami sięgającymi do 50 m. Zgodnie z podziałem na regiony fizycznogeograficzne Polski, gmina umiejscowiona jest na granicy dwóch mezoregionów – Wyżyny Wieluńskiej i Niecki Przyrowskiej. Jest to gmina rolnicza, która od strony zachodniej i północno-zachodniej pokryta jest rozciągniętymi lasami. Stanowią one ok. 40% powierzchni całej gminy. Pozostałe obszary to terenu zabudowane, łąki, pastwiska, drogi oraz wody powierzchniowe. Powierzchnia tego rejonu pokryta jest w większości utworami czwartorzędowymi w postaci glin zwałowych, piasków, żwirów, mad rzecznych oraz torfów, na których rozwinęły się różnego rodzaju gleby z dominacją brunatnych wyługowanych oraz bielicowych właściwych i pseudobielicowych, wykazujących w większości słabą przydatność rolniczą. Sieć hydrograficzna oparta jest na regionie wodnym Warty, do którego przynależą wszystkie występujące w granicach gminy rzeki oraz wody stojące, do których oprócz rzeki Warty należą m.in. Widzówka, Pijawka i mniejsze ich dopływy. W przypadku wód podziemnych, gmina objęta jest 2 Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych (GZWP): Zbiornik Częstochowa (E) nr 326 i Niecka Miechowska (część NW)

nr 408. Wśród zbiorowisk roślinnych, w granicach gminy dominują bory świeże suche i wilgotne, wśród których dominują lasy sosnowe. Z roślinnością związane są występujące formy ochrony przyrody w postaci pomników przyrody – drzew. Do tego wyróżnia się różne gatunki ochronne roślin i zwierząt, korytarze ekologiczne oraz lasy ochronne. W ramach zagospodarowania terenu, gmina Kruszyna składa się z 11 sołectw, wśród których znajduje się 19 miejscowości. Centrum gminy stanowi wieś Kruszyna, która oddalona jest o około 15 km od Częstochowy i Radomska. Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć drogową z dwoma drogami krajowymi (nr 1 (autostrada A1) i nr 91), posiada linie kolejowe, wyposażenie w sieć wodociągową, kanalizacyjną, oczyszczalnię ścieków w Widzowie oraz system linii elektroenergetycznej i na krótkim odcinki sieć gazową. Nie posiada natomiast sieci ciepłowniczej. Wśród kulturowych obiektów chronionych wyróżnia się te ujęte w rejestrze zabytków nieruchomych, ewidencji zabytków nieruchomych, rejestrze instytucji kultury oraz ewidencji archeologicznej.

Stan, zagrożenia i problemy środowiska

Stan środowiska gminy Kruszyna określony został na podstawie jakości środowiska z zakresu powietrza atmosferycznego, stanu wód powierzchniowych, podziemnych, klimatu akustycznego, promieniowania elektromagnetycznego i jakości gleb. Wśród zagrożeń dla środowiska przyrodniczego wyróżniono m.in. zagrożenia pożarowe, występujące susze, uciążliwy hałas głównie od strony dróg kołowych oraz kolejowych, zanieczyszczenia wód powierzchniowych, braku obszarów chronionych, oprócz pomników przyrody, ekstremalnych zjawisk atmosferycznych, powodzi od strony Warty, niskiej emisji, spalania odpadów w indywidualnych źródłach ciepła, emisja ze spalin, dzikie wysypiska śmieci, wysoka kwasowość gleb oraz niewystraczająco rozbudowana sieć kanalizacyjna.

Realizacja celów ochrony środowiska

W toku przeprowadzonych analiz ocenie poddano sposób w jaki ustalenia projektu planu realizują cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblach: krajowym, wspólnotowym i międzynarodowym. W Prognozie przedstawiono w jaki sposób strategiczne cele ochrony środowiska, określone w Polityce ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Protokole z Kioto zostały uwzględnione w projekcie planu. Stwierdzono, że ze względu na charakter i zakres planu ogólnego, sposób uwzględnienia w ocenianym dokumencie, wybranych, strategicznych celów ochrony środowiska, określonych w ww. dokumentach, ograniczać się będzie np. do ustalenia minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie

czynnej oraz wyznaczenia stref funkcjonalnych, które w swoim profilu uwzględniają m.in. zieleń czy otwarte przestrzenie.

Identyfikacja i ocena przewidywanych oddziaływań

Prognoza przedstawia główne założenia projektu planu ogólnego oraz jego kluczowe ustalenia, a następnie określa możliwe rodzaje i zakres oddziaływań związanych z jego realizacją. W zasadzie plan ogólny kontynuuje kierunki wynikające z obowiązujących planów miejscowych. Zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej analizowanego obszaru będą polegały przede wszystkim na rozszerzeniu terenów przeznaczonych pod zabudowę – w granicach wyznaczonych już w obowiązujących planach. Oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji planu nie będą istotnie różnić się od obecnie obserwowanych. W Prognozie stwierdzono, że nie przewiduje się znaczącego wpływu projektu na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego ani na obszary chronione. Dokument uwzględnia jednak newralgiczne tereny, uzasadnia wyznaczenie określonych stref i przedstawia możliwe rozwiązania alternatywne.

Skutkiem realizacji planu mogą być jedynie niewielkie zmiany w krajobrazie, wynikające głównie z uzupełnienia zabudowy. Szczegółowa ocena obejmowała wpływ na ludzi, zwierzęta, rośliny, bioróżnorodność, gleby, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zabytki i dobra materialne. Analiza uwzględniała różne kategorie oddziaływań: bezpośrednie i pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe i długoterminowe, stałe i czasowe, a także pozytywne i negatywne.

12. Oświadczenia autorów

Oświadczenie autora prognozy

Zgodnie z art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 poz. 247 ze zmianami) oświadczam, że będąc autorem Prognozy oddziaływania na środowisko na potrzeby planu ogólnego gminy Kruszyna, posiadam wiedzę w tym zakresie, wg art. 74a ust. 2 pkt 2. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Łódź, 09.10.2025 r.

Oświadczenie współautora prognozy

Zgodnie z art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 poz. 247 ze zmianami) oświadczam, że będąc współautorem Prognozy oddziaływania na środowisko na potrzeby planu ogólnego gminy Kruszyna, posiadam wiedzę w tym zakresie, wg art. 74a ust. 2 pkt 2. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Łódź, 09.10.2025 r.

Spis rysunków

Rys. 1. Położenie gminy Kruszyna na tle (1) Polski, (2) województwa śląskiego i (3) gmin z nią sąsiadujących 22
Rys. 2. Położenie gminy Kruszyna na tle mezoregionów Wyżyny Wieluńskiej, Niecki Przyrowskiej i pozostałych mezoregionów w Polsce 24
Rys. 3. Struktura gleb ze względu na ich typ na terenie gminy Kruszyna (bez lasów) 25
Rys. 4. Rozmieszczenie kompleksów rolniczej przydatności gleb wraz z pozostałymi obszarami na terenie gminy Kruszyna 26
Rys. 5. Hydrografia gminy Kruszyna 27
Rys. 6. Położenie Nadleśnictw w granicach gminy Kruszyna 29
Rys. 7. Korytarze ekologiczne w granicach gminy Kruszyna 35
Rys. 8. Rozmieszczenie zabytków i ewidencji archeologicznej na terenie gminy Kruszyna .. 38
Rys. 9. Procentowy udział obszarów według stopnia zagrożenia suszą na terenie gminy Kruszyna 59
Rys. 10. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Kruszyna 60

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz chronionych gatunków roślin naczyniowych i mszaków stwierdzonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Gidle (potencjalnie występujących w granicach gminy Kruszyna) 31
Tabela 2. Wykaz chronionych gatunków ssaków w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Gidle (potencjalnie występujących w granicach gminy Kruszyna) 32
Tabela 3. Wykaz chronionych gatunków płazów i gadów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Gidle (potencjalnie występujących w granicach gminy Kruszyna) 34
Tabela 4. Spis obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych w gminie Kruszyna (stan na 28 lutego 2025) 36
Tabela 5. Wykaz obiektów w ewidencji zabytków w gminie Kruszyna 37
Tabela 6. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu częstochowskiego na przestrzeni lat 2020-2024 40
Tabela 7. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w 2024 roku z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi i roślin 41
Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty

statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LAed Di LAeq N które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby 43
Tabela 9. Charakterystyka JCWP RW600009181569 - Pijawka 45
Tabela 10. Charakterystyka JCWP RW600011181599 - Warta od Widzówki do Liswarty 47
Tabela 11. Charakterystyka JCWP RW600015181572 - Dopływ spod Radziechowic 49
Tabela 12. Charakterystyka JCWP RW600009181549 - Widzówka 51
Tabela 13. Charakterystyka JCWP RW600010181556 - Dopływ z Wymysłówka 53
Tabela 14. Charakterystyka JCWPd nr 99 54